

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2012-2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Antonín Svoboda

Nebezpečí islamismu pro demokratický stát

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR FULL-TIMES STUDIES
2012-2013**

BACHELOR THESIS

Antonín Svoboda

The Danger of Islamism for democratic State

Prague 2012-2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Doc. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Antonín Svoboda

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval Doc. Ing. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za vstřícnost, ochotu, trpělivost a pomoc při vedení mé práce. Rovněž bych chtěl poděkovat Mgr. Tomáši Teskovi za jeho rady a pomoc při psaní mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá aktuální otázkou celosvětového společenského a náboženského dění. Práce se zaměřuje na nebezpečí islamismu pro demokratickou společnost a jeho projevy v současném světě. V teoretické části této práce je popsána charakteristika základních pojmů islámského náboženství, praktik vyznavačů islámu a radikální projevy islamistických organizací. Práce obsahuje popis situace v zemích s rizikovým chováním radikálních muslimů.

Praktickou část tvoří dotazníková analýza postoje vybraného vzorku české populace k islámu a islamismu. Zhodnocení dotazníkového šetření a odpovědi na hypotézy o nebezpečí islamismu pro demokratický stát a postoj české veřejnosti.

Cílem této bakalářské práce je zjistit pomocí dotazníkového šetření na vybraném vzorku české populace její postoj k islámu a islamismu. Analyzovat rozdílnost názorů a postojů vůči vyznavačům islámského náboženství v závislosti na věku a vzdělání populace. Graficky znázornit a vyhodnotit procentuální zastoupení odstupňovaných postupů a názorů na jednotlivé otázky.

Klíčové pojmy

Islám, islamismus, Muhammad, Korán, muslimové, Evropa, západ, náboženství, prorok, Mekka, fundamentalismus, šaría, svět, terorismus, organizace, Amerika, USA, Arábie.

Annotation

This thesis deals with current issues of global social and religious events. The work focuses on the dangers of Islamism for a democratic society and its manifestations in the contemporary world. The theoretical part of this work is the description of the basic concepts of the Islamic religion, practices, adherents of Islam and radical manifestations of Islamist organizations. The work contains a description of the situation in countries with risky behavior of radical Muslims.

The practical part consists of a questionnaire analysis of attitudes of a sample of the Czech population to Islam and Islamism. Evaluation questionnaire and answers to hypotheses about the dangers of Islamism to the democratic state and attitude of the Czech public.

The aim of this work is to find out using questionnaires on a sample of the Czech population's attitude to Islam and Islamism. To analyze the diversity of opinions and attitudes towards adherents of the Islamic religion, depending on the age and education of the population. Graphically displayed and evaluated the percentage of differentiated practices and views on various issues.

Key words

Islam, islamism, Muhammad, Koran, muslims, Europe, West, religion, diviner, Mekka, fundamentalism, sharia, World, terrorism, organisation, America, USA, Arabia.

Obsah

Úvod	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1.0.1 ISLÁM – ZÁKLADNÍ POJMY	11
1.0.2 Islámské náboženství	11
1.0.3 Prorok Muhammad	12
1.0.4 Ka'ba	13
1.0.5 Korán.....	14
1.0.6 Pět pilířů islámu	15
1.0.7 Šaháda - Vyznání víry	15
1.0.8 Zakát - Náboženská daň.....	16
1.0.9 Salát – Modlitba	16
1.0.10 Saum - Půst v měsíci ramadánu.....	17
1.0.11 Pout' do svatého města Mekky	18
1.0.12 Džihád	19
2.0.1 ISLÁMSKÝ FUNDAMENTALISMUS	22
2.0.2 Šaría.....	23
2.0.3 Postavení ženy v islámském světě	26
2.0.4 Islámské a islamistické radikální organizace.....	28
2.0.5 Al-Kajdá.....	29
2.0.6 Hizballáh	31
2.0.7 Hamás.....	33
2.0.8 Organizace pro osvobození Palestiny (OOP).....	34
2.0.9 Muslimské Bratrstvo.....	35
2.0.10 Země s výskytem islámských a islamistických organizací a s rizikovým chováním muslimů	36
2.0.11 Izrael a Palestina	36
2.0.12 Afghánistán.....	36
2.0.13 Čečensko	37
2.0.14 Země bývalé Jugoslávie	38
2.0.15 Situace v současné západní Evropě	39
2.0.16 Francie.....	39
2.0.17 Belgie	39

2.0.18	Velká Británie.....	40
2.0.19	Španělsko	41
2.0.20	Dánsko	41
2.0.21	Německo	42
2.0.22	Islám a islamismus v ČR.....	43
3.0.1	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ NA VYBRANÉM VZORKU ČESKÉ POPULACE A JEJÍ POSTOJ K ISLÁMU A ISLAMISMU	45
3.0.2	Příprava dotazníkového šetření	45
3.0.3	Interpretace výsledků dotazníkového šetření	49
	Závěr.....	70
	Seznam použitých zdrojů.....	71
	Seznam grafů.....	73

Úvod

Obava z radikalizace současné muslimské populace žijící na území současné Evropy je o to silnější, že většina Evropských států má již s islámským terorismem zkušenosti. Navíc se v minulosti prokázala přítomnost tzv. spících teroristických buněk zejména v Německu, Velké Británii, Belgii, Francii, Španělsku a Itálii. Velká Británie se stala koncem osmdesátých let častým cílem stoupenců radikálního islamismu a počátkem devadesátých let se začali projevovat islamističtí aktivisté ve Francii. Krajním radikálům z Alžírské ozbrojené islámské skupiny se podařilo provést ve Francii v polovině devadesátých let několik atentátů. Později se objevila i organizace Al-Kajdá, jejíž činnost vyvrcholila s útoky v USA provedené 11. září 2001.

V Evropě se dnes hodně diskutuje o imigrační politice. Zejména Francie nese důsledky svojí imigrační politiky vůči masovému přistěhovalectví ze zemí severní Afriky. Přistěhovalci z muslimských zemí zde žijí v segregačních podmínkách vůči domorodcům. Nemají své zástupce ve vládě či parlamentu, a mezi společensky úspěšné pronikají velmi zřídka.

Věřící muslimové, kteří žijí v Evropě, většinou nejsou zasaženi radikálním islamismem a terorismem. Muslimové považují islám především za duchovní útočiště, jako zdroj, který obnovuje jejich síly potřebné k životu v cizím, lhostejném, odmítavém a často i nepřátelském prostředí. V některých případech vidí muslim v islámu podporu v nespokojenosti s vlastním neúspěchem s integrací do cizí země a kultury. Tady mohou rozdílné podoby vnímání a interpretace islámu vést i k otevřenému protestu. To je prostředí, kde bývají nadšeně přijímány různé fatwy a výzvy islámských duchovních k boji a vystoupení vůči západní kultuře.

V západních společnostech souvisí ohlas islámského terorismu většinou s individuálními osudy jednotlivců, kteří se nedokázali integrovat do nového prostředí a svoji nespokojenost obrací vůči společnosti a Západu obecně.

Jelikož jsou muslimské komunity v západních zemích minoritní a odmítají v zásadě radikalizaci islámu, nejsou schopny organizovaných protestních akcí bez potřebné podpory a pomoci zvenčí. Zájmem islámských teroristických organizací je potom snaha o vytváření obecné nespokojenosti v komunitách žijících v západních zemích a jejich ztotožnění se s konkrétními celosvětovými konflikty. Zřetězení této

logiky může vést k vytváření konkrétních teroristických cílů v západním světě a především k získávání dalších bojovníků pro věc islámského radikalismu a islamismu.

TEORETICKÁ ČÁST

1.0.1 ISLÁM – ZÁKLADNÍ POJMY

1.0.2 Islámské náboženství

¹Islám je staré náboženství pocházející ze středního východu. Jeho vznik se datuje kolem roku 600 našeho letopočtu. Samotné slovo islám je odvozeno od arabského slova saalam, což znamená mír-odevzdání se. Křesťanství a judaismus měly značný vliv na vývoj islámu. Sami muslimové označují islám, křesťanství a judaismus za „nebeská náboženství“, ale pouze islám je podle nich to nejdokonalejší, protože prý představuje tu nejdokonalejší podobu zjevení. Jako v každém náboženství souvěrci dodržují soubor pravidel a morální kodex, který stanovil prorok, kterému toto sdělil sám Bůh, aby člověk dosáhl věčného klidu a blaženosti.

Vyznavače islámu nazýváme muslimy. Jazyk, který užívají při modlitbách a v posvátných textech je arabština. Islám je druhé největší a nejvíce se rozšiřující náboženství na světě. Podle průzkumů z roku 1994 se k islámu hlásilo cca. 750 miliónů lidí. Údaje z roku 2008 ukazují, že se k islámu hlásí 19,2% světové populace, to je více než k římskokatolické církvi. Další data z roku 2009 ukazují, že na světě žije 1,57 miliardy muslimů. Z 6,8 miliardy lidí na planetě jich tedy 23% vyznává islám. Nejvíce muslimů žije v Indonésii (203miliónů), následuje Pákistán a Indie (161 milionů). Je zajímavé, že 317 milionů muslimů žije v zemích původně nemuslimských – Čína 22 milionů, Etiopie 28 milionů, Tanzanie 13 milionů, Rusko 16 milionů. V Evropě je muslimská komunita nejvíce zastoupena ve Velké Británii, Francii, Německu, Belgii, Itálii a Holandsku. V islámském náboženství existují dvě hlavní sekty. Sekta sunitů a sekta šíitů.

¹ DENNY, Frederick Mathewson. *Islám a muslimská obec*. V českém jazyce vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. 194 s. Náboženské tradice světa; 5. Obzor; sv. 47. ISBN 80-7260-088-5.

MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

K sektě sunitů se hlásí většina světových muslimů, kdežto k šíitům pouze desetina. Celou historií islámského náboženství se táhnou střety a konflikty mezi vírou a politickým životem v těchto dvou sektách. Konflikty se vyskytují i při uplatňování islámských principů mezi fundamentalisty a mezi islámskými vůdci, kteří se chovají pružně a světsky v souladu s moderní dobou.

1.0.3 Prorok Muhammad

²O životě proroka Muhammada víme mnoho, díky podrobnému popisu od arabského historika jménem Muhammad Ibn Isháq.

Prorok Muhammad, celým jménem Muhammad Ibn Abdulláh, se narodil kolem roku 571 v Mekce v Saudské Arábii. Z otcovy strany patřil do rodu Hášimovců, což je stará královská dynastie, ke které se doposud řadí některé rody v Jordánsku. Jako malý chlapec osiřel, a tak se jeho výchovy se ujal jeho strýc Abú Tálíb. Mekka byla v tehdejší době velké obchodní středisko a poutním místem, kam lidé chodili uctívat staro-arabského boha Hubala. Tehdejší arabské obyvatelstvo bylo převážně polyteistického vyznání a značný vliv tu měly kmenové tradice a morálka. Když bylo Muhammadovi asi 25 let, stal se obchodníkem a oženil se s bohatou vdovou, u které předtím sloužil. Jeho zvykem bylo rozjímat na hoře Hirá, kde trávil až jeden měsíc v roce. Zde mívál svá vidění, ve kterých k němu promlouval sám Bůh a archanděl Gabriel. Při těchto častých zjeveních mu Bůh dal za úkol šířit jeho slova. Kolem roku 610 začal Muhammad šířit nové náboženství, které uctívalo jediného pravého boha Aláha. Toto náboženství nazýval islám.

Muhammad považoval toto náboženství za přirozený návrat k monoteistickému vyznání, jakým je i judaismus a křesťanství. Z počátku měl pouze několik málo stoupenců. Pro tehdejší aristokracii byl velkou přítěží, neboť tyto lidé značně vydělávali na modlách tehdejších rozličných božstev. Nejen aristokraté, ale i prostí lidé se nechtěli

² DENNY, Frederick Mathewson. *Islám a muslimská obec*. V českém jazyce vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. 194 s. Náboženské tradice světa; 5. Obzor; sv. 47. ISBN 80-7260-088-5.

BAHBOUH, Charif, FLEISSIG, Jiří a RACZYŃSKI, Roman. *Encyklopedie islámu*. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 2008. 366 s. ISBN 978-80-86149-48-6.

svých božstev vzdát, a to převážně ze strachu z hněvu bohů a následné neúrody a neúspěchu. Proto Muhammad odchází roku 622 z Mekky do Medíny. Pro muslimy je toto historickým milníkem, neboť tento odchod se stal počátkem muslimského letopočtu. V Medíně rozšířil a přebudoval své učení. Toto učení se posléze stalo velmi oblíbeným a jeho stoupenců přibývalo.

Byla zde nastolena víra v jednoho Boha a lidé ho začali nazývat Božím prorokem. V roce 627 Mekka zaútočila na Medínu a díky Muhammadově pomoci byl útok odražen. Okolo roku 630 zaútočil Muhammad na Mekku, kterou dobil, a její obyvatelé přijali islám za své náboženství. Modlitebnu Ka'ba prohlásil za svaté místo, a tím se Mekka stala ještě větším duchovním a obchodním místem. Později obsadil i velkou část Arábie. Prorok Muhammad zemřel 6. 6. 632 v Medíně.

1.0.4 Ka'ba

³Ka'ba česky Kába, je nejposvátnějším místem islámské víry. Jedná se o stavbu, která je umístěna uprostřed Velké mešity Al Masdžid Al Haram. Dle muslimů měl tuto mešitu postavit sám Abrahám, jelikož mu Bůh dal za úkol vystavět oltář. Abrahám, arabsky Ibrahím, v překladu znamená „vznešený otec“. Judaismus, islám i křesťanství Abraháma uznávají jako vzor, jako člověka, který je pokorně oddán Bohu. Arabové a Židé se dokonce považují za potomky samotného Abraháma.

Ka'ba byla poutním místem ještě před příchodem proroka Muhammada a islámu. Stavba svým tvarem připomíná krychli a i její název je z tohoto útvaru odvozen. Je patnáct metrů vysoká, deset metrů široká a dvanáct metrů dlouhá. Její vnější stěny jsou pokryty černou, zlatem vyšívanou látkou, která se pravidelně každým rokem obměňuje. Ve východním rohu stavby se nachází černý posvátný kámen, který obklopuje stříbrný rám. Při pouti do města Mekky každý věřící doufá, že si bude moci sáhnout na tento posvátný kámen. Vchod do svatyně je umístěn v severovýchodní

³ BAHBOUH, Charif, FLEISSIG, Jiří a RACZYŃSKI, Roman. *Encyklopedie islámu*. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 2008. 366 s. ISBN 978-80-86149-48-6.

MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

stěně dva metry nad zemí a tvoří ho přes tři sta kilogramů vážící zlaté dveře. Vstup do svatyně je umožněn jen opravdu výjimečně a to pouze omezenému počtu lidí, kteří vystupují vzhůru po rituálních dřevěných schodech. Tyto schody na kolečkách jsou dovezeny z okolní mešity. Vnitřní stěny svatyně jsou do poloviny obloženy mramorem, ve kterém jsou vyryté verše z Koránu a od poloviny nahoru jsou stěny zakryté zelenou látkou se zlatými výšivkami rovněž s verši z Koránu.

1.0.5 Korán

⁴Slovo korán v překladu znamená „určeno k recitaci“ a je pro muslimy, stejně jako Bible pro křesťany, svatou knihou. Korán je základ celé islámské víry. Muslimové věří, že se proroku Muhammadovi zjevil archanděl Gabriel a on zaznamenal veškeré vědomosti od něj získané. Toto předávání veršů mělo trvat 23 let, ale podobu, kterou má Korán dnes dostal až 19 let po smrti proroka Muhammada v roce 651. Z počátku neexistoval psaný Korán, ale předával se ústní formou věřícím, a ti si ho takto zapamatovali.

Po Muhammadově smrti bylo potřeba Korán sepsat, aby existovala jednoznačná verze a nedocházelo tak k neustálým dohadům. Bohužel v té době, bylo arabské písmo velice nepřesné a málo přehledné, a ani psaná slovní zásoba nebyla dostatečná. Proto měl Korán předaný slovně větší váhu, než psaný. Došlo i k tomu, že najednou existovalo až pět verzí, proto bylo nutné dát Koránu jednotnou podobu, aby nedocházelo k rozbrojům v islámské obci.

Korán, jak ho známe dnes, byl sepsán v letech 651-656. Tvoří jej poselství a proslovy proroka Muhammada, ale též obsahuje pravidla, nařízení, zákazy a tresty za porušení pravidel. Rozdělen je do 114 súr – kapitol a 6236 veršů – áj. Některá poselství se v Koránu mnohočetně opakují. Není to klasický příklad knihy, například v porovnání s Biblií, postrádá klasický příběh.

⁴ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 5. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 292 s., [16] s. obr. příl. ISBN 978-80-7021-925-6.

PETERS, Benedikt. *11. září - Islám a křesťanství*. Příbor: František Pavelka, ©2003. 40 s. ISBN 80-239-1046-9.

1.0.6 Pět pilířů islámu

⁵Pět pilířů islámu lze brát jako výčet základních náboženských povinností muslima. Každý muslim by měl dbát dodržování těchto povinností a svůj život řídit podle nich. Pět pilířů islámu jsou „šaháda“ neboli vyznání víry, „zakát“ odvádění náboženské daně, „salát“ pravidelné modlitby konané pětkrát denně, „saum“ půst v měsíci ramadánu a „hadždž“ poutě do svatého místa všech muslimů Mekky. Jako šestý pilíř bývá označován „džihád“, svatá válka, boj za prosazování islámu a proti jeho odpůrcům.

1.0.7 Šaháda - Vyznání víry

⁶*„Není Božstva kromě Boha a Muhammad je Božím prorokem.“*

Vyslovením této věty se chápe, že člověk pronášející tuto větu přímá islám za své jediné náboženství. Je nutné, aby pronesená slova slyšeli alespoň dva muslimové a aby přijetí víry bylo dobrovolné. Násilné přijetí islámu je považováno za neplatné. Po přijetí islámu bývá zvykem vybrat si islámské jméno, ale není to povinnost.

Pilíře islámu začínají šahádou, tedy doktrinálním prohlášením a zároveň aktem veřejného vyznání víry. Vyznání víry, šaháda slouží i jako zasvěcovací formule u přijímání nových členů do společenství islámské víry. Pro vstup do společenství islámské obce Umma, se považuje za dostačující provedení prvního pilíře, tedy upřímné pronesení šahády. V islámských zemích se šahádou loučí se zemřelými a při narození dítěte se tato slova šeptají novorozencům do ucha.

⁵ 5. MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

⁶ Korán – Svatá kniha muslimů

1.0.8 Zakát - Náboženská daň

⁷Náboženská daň představuje odevzdání určité části majetku a je povinná pro všechny. Zakát může věřící postoupit libovolné muslimské organizaci nebo nadaci. Zároveň je možné obdarovat chudé lidi. Muslimové neberou tuto daň jako povinnost, ale jako možnost někomu pomoci. Výše zakátu je minimálně 2,5% z čistého finančního příjmu věřícího, ale každý má možnost se rozhodnout zda daruje minimum, nebo více. Muslimové věří, že daň zakát má očišťující funkci pro dárcův zbývající majetek.

Zakát se vybírá vždy na konci roku a slouží k podpoře těch, kteří se potřebují postavit na vlastní nohy, muslimských dlužníků z nutnosti, muslimských poutníků v nouzi, muslimských válečných zajatců, muslimů zaneprázdněných obranou, nebo šířením islámu a těch, kteří zakát vybírají. Zakát patří k náboženským povinnostem a vedle modlitby salát je hlavní součástí služby Bohu. Zakátem podporovat náboženskou obec tudíž znamená uctívat Boha.

Každý plnoprávný muslim je povinen odevzdávat:

⁸*10% zakát z výnosu trvanlivých polních plodin a ovoce, překračujícího objem osobní spotřeby, pokud se jedná o plody pěstované bez umělého zavlažování,
5% zakát z těchto plodů, jsou-li pěstovány s umělým zavlažováním,
podle kvality a druhu zvířat přesně odstupňovaný zakát z dobytka, tj. velbloudů, skotu, ovcí a koz celoročně volně pasených,
2,5% zakát ze zlata, stříbra a zboží, které více než rok skladuje nepoužity.*

1.0.9 Salát – Modlitba

Věřící muslim je povinen k pěti každodenním modlitbám: v poledne, odpoledne, za soumraku, v noci a za úsvitu. Muslim vykonává tyto modlitby směrem k Mekce, forma jejich konání je přesně předepsána. Ve městech s převažujícím muslimským

⁷ 5. MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

⁸ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Zak%C3%A1t>

obyvatelstvem zpravidla vyzývá k modlitbám pověřený muezzin z minaretu poblíž mešity.

Modlitbu je možno konat na jakémkoliv místě, ale modlitba v mešitě je považována za prospěšnější. Výsadní postavení mezi modlitbami zaujímá polední modlitba v pátek, k níž se každá muslimská obec shromažďuje v mešitě jako k hlavní bohoslužbě.

Před modlitbou se musí muslim vhodně obléci a rituálně očistit - umýt, a to vypláchnout třikrát ústa, třikrát vyčistit nos, třikrát opláchnout obličej, ruce umýt až po lokty (začíná se pravou rukou, také třikrát), směrem od čela k temeni hlavy pouze jednou a od náušnic nahoru (uši) také pouze jednou. Třikrát umytí pravé nohy ke kotníkům a následně stejným způsobem i levé. Pak se muslim začíná modlit, a to v několika pozicích na koberečku s vyšítou mešitou a obrácen k Mekce. Salát má pevnou formu, je to velmi pečlivě uspořádaný a přísně dodržovaný sled slovních formulí a tělesných pozic. Salát je předepsaný v Koránu a pro první muslimy je vytvořil Muhammad.

Islám nemá kněžský stav, a tak všichni dospělí muslimové musí salát znát a být schopni jej vést, pokud jsou k tomu vyzváni. Muslimové se učí salát už od dětství. Ten, kdo vede modlitbu, se nazývá imám a slouží jako vzor a zároveň udává tempo sledu vztyků, úklonů, padnutí na tvář a sedů, které se při modlitbě opakují. Oči modlících se jsou upřeny přímo před sebe a srdce i mysl se soustředují pouze na úkony prováděné při modlitbě. Pokud se věřící nestihne pomodlit ve stanovenou dobu, může si to později nahradit.

1.0.10 Saum - Půst v měsíci ramadánu

⁹Ramadán je měsíc, v němž byl Muhammadovi poprvé zjeven Korán. Měsíc Ramadán probíhá devátý měsíc islámského lunárního kalendáře a trvá dvacet devět nebo třicet dní. Muslimové mají také dodržovat půst zvaný saum. Který je čtvrtým pilířem islámu. Muslimové se v tomto posvátném měsíci snaží pozvednout svůj

⁹ 5. MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

duchovní a mravní život. Večery tráví na zvláštních modlitebních shromážděních v mešitách, kde společně recitují verše z Koránu a provádějí společně i jednotlivě zvláštní zbožná cvičení.

Od svítání do soumraku je zákaz jídla, pití, požívání léků, kouření nebo pohlavního styku a smyslové rozkoše. Večer je dovoleno jíst a užívat si manželských radovánek. Na nemocné, děti, staré lidi a další skupiny se povinnosti půstu nevztahují, ale ti kteří mohou, by ho později měli nahradit.

Na závěr půstu saum se koná jeden ze dvou hlavních svátků muslimského roku. Slavnost přerušení půstu, kdy si muslimové posílají pozdravy v podobě pohlednic, chystají zvláštní jídla a snaží se svátek strávit s rodinou. Tato slavnost se zahajuje speciální modlitbou. Někteří muslimové tráví posledních závěrečných deset dní pobytem v mešitě, kde se věnují intenzivní duchovní obnově. Takovému strádání není snadné, ale muslimové se této zkoušce rychle přizpůsobí, a i když jsou unaveni, snaží se ve společnosti chovat naprosto přirozeně. V tomto období téměř zaniká společenská nerovnost mezi lidmi. Všichni se soustřeďují na svoji očistu a na společnou příslušnost k islámské víře.

1.0.11 Pout' do svatého města Mekky

Hadždž je jediný pilíř, který není naprosto povinný. Je možno jej provádět jen tehdy, když to umožňují osobní, finanční a rodinné okolnosti. Při hadždž je umožněno muslimům dostavit se fyzicky k posvátnému středu. Posvátný střed, tzv. Ka'ba je místo, kde Abrahám a Izmael postavili první chrám. V tomto místě žili podle muslimů i Adam a Eva.

¹⁰V samotné Mekce, absolvuje muslim několik složitých symbolických obřadů, např. sedmkrát běží mezi pahorky Safá a Marwa, obchází posvátný kámen Ka'ba, prodlévá na planině Arafá východně od Mekky a na závěr se účastní slavnosti Í dal-dhá. Poutníci jsou oděni do bezešvých oděvů. Jelikož islám nemá žádný obřad vstupu

¹⁰ MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

do ummy, náboženské obce, lze hadždž přirovnat k obřadu životního postupu, kterým se vyjadřuje oddělení od jednoho duchovního postavení a přechodem na postavení vyšší.

Zasvěcení poutníka se nazývá ihrám. Poutník ve stavu zasvěcení je oddělen od běžného života a prochází zvláštním rituálním stavem, což je společný znak všech zasvěcovacích obřadů na světě. V době poutních obřadů hadždž, probíhají v Mekce a okolních místech rituální obřady, které opakují prvotní duchovní události islámu. Poutníci se modlí na místech, kde kdysi býval prorok Abrahám, provádějí krvavou oběť, jak je k tomu vybídl Muhammad a rituálně postávají na planině Arafát u hory milosrdenství, kde Muhammad pronášel své poslední kázání. Na této planině se k rituálnímu stání schází až tři miliony poutníků.

V posledních dnech pouti poutníci vystupují ze stavu zasvěcení-ihrámu a jsou rituálně holeni a stříhání. Závěrečným obřadem je rituální kamenování d'ábla a rituální obcházení Ká'by. Cestou z poutě hadždž, navštěvují poutníci obvykle město Medina, které leží asi tři sta kilometrů severně od Mekky. Využívají tak příležitosti poklonit se hrobce proroka Muhammada a navštívit i ostatní svatá místa. Po návratu z poutě, náleží poutníkovi titul hadždží a s jeho novým postavením ho doprovázejí i další změny. Poutník získává prestiž, úctu a svá obydlí si označují symboly nejvyšších center islámské svaté moci.

1.0.12 Džihád

¹¹V obecné rovině existuje mnoho dalších úkonů, které spolu s pěti pilíři, tvoří úplný celek islámského způsobu života. Jednou z forem služby bohu v islámu je džihád.

Džihád vnímáme ze zpravodajství většinou ze situací, kdy muslimové vyhlásují svatou válku proti zlu a nepřítelům, ale ve skutečnosti džihád znamená usilování o to, co se líbí bohu. Dle proroka Muhammada se dozvídáme, že Velký džihád je duchovní

¹¹ *Džihád*. 1. vyd. Praha: Islámská nadace v Praze v nakl. NÚR - Fethi Ben Hassine Mnasria, 2006. 51 s. ISBN 80-903196-5-3.

KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 5. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 292 s., [16] s. obr. příl. ISBN 978-80-7021-925-6.

zápas každého člověka s vlastní vírou a potřebou kajícího. Džihád může znamenat boj proti nepřítelům, nebo dokonce snahu šířit náboženství ohněm a mečem, ale tomuto vnímání džihádu se říká malé usilování. Džihád samotný bývá považován za šestý pilíř islámu, tedy za jistou formu služby bohu podle zvláštních pravidel. Pojem džihád lze rovněž vnímat, jako snahu o vlastní sebezdokonalení a rozvoj v duševní rovině. Někteří extremisté vnímají džihád jako přímou výzvu k ozbrojenému boji proti všem nevěřícím.

¹²*Základní termíny džihádu jsou:*

Džihád srdcem (al-džihád bi'l-kalb) – Přemáhání hříchu, projevy zbožnosti.

Džihád jazykem (al-džihád bi'l-lisán) – Podpora a šíření misijní činnosti islámu.

Džihád mečem (al-džihád bi'l-sajf) – Vedení válek za obranu islámu.

Džihád rukou (al-džihád bi'l-jad) – Pomoc potřebným, charitativní činnost.

¹³Radikální džihád mečem vyhlásují vykladači islámského práva v tzv. fatwách. Ve fatwě je džihád zdůvodněn a je jasně vyložen jeho útočný, nebo obranný cíl. Džihád mečem má svá pravidla, ta se liší dle typu nepřítele.

Vykladači práva 'ulamá' rozlišují tři typy nepřátel: Ahl al-kitáb (lidé písma), Murtadd (odpadlíci), Mušrik (jinověrci, polyteisté). Za nejmírnější je považován džihád proti Ahl al-kitáb, jelikož se jedná o souvěrce. Naopak džihád vůči mušrikům, je brán jako boj za šíření víry a bývá nejradikálnější. Před vlastním bojem bývá muslimy vyřčena výzva tzv. Da'wa, která vyzývá nepřítele k přestoupení k islámu. V historii byla Da'wa součástí džihádu, dnes se stala pouze symbolickou částí boje.

K džihádu mečem se smí připojit každý muslim od šesti do šedesáti let, pokud je schopen fyzického boje. Přístup k válečným zajatcům se opírá o různé verše z Koránu. Zajatci jsou děleni podle typu vyznání. K zajatcům muslimského vyznání bývají bojovníci džihádu shovívavější. Dle pravidel by se rovněž neměly zabíjet ženy a děti. K ukončení džihádu a uzavření míru přistupují vykladači islámského práva

¹² [HTTP://CS.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/D%C5%BEIH%C3%A1D](http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C5%BEIH%C3%A1D)

¹³ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 5. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 292 s., [16] s. obr. příl. ISBN 978-80-7021-925-6.

MÜLLER, Zdeněk. *Svaté války a civilizační tolerance*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005. 131 s. Průhledy. ISBN 80-200-1355-5.

rozdílně. Ti radikální tvrdí, že mír je možné uzavřít pouze v případě, že vítězství muslimů je nemožné, nebo je-li mír dočasně výhodný. Další možností míru a ukončení džihádu je, že protivník v budoucnu přijme islám. Během raného období islámu, zhruba do devátého století probíhal džihád mečem prakticky nepřetržitě. Ve středověku byly vyhlášovány hlavně obranné džihády, v pozdějších dobách byl džihád mečem považován za přežitek, přesto byl ještě několikrát vyhlášen v devatenáctém a dvacátém století.

2.0.1 ISLÁMSKÝ FUNDAMENTALISMUS

¹⁴Fundamentalismus v islámu neznamena víru v doslovnou pravdu Koránu, ale znamená silnou a militantní víru v islámské učení jako v zásady sociálního a politického života, stejně tak jako v zásady morální.

Islámští fundamentalisté usilují o nadřazení náboženského života před politickým, to znamená teokratický stát, kde vládne duchovní autorita a kde se uplatňuje právo šaría. Islámský fundamentalismus bývá na západě chápán jako forma ultrakonzervativního pojetí islámu, která je radikální odpovědí na současné tendence západního světa. Islamismus samotný je používán jako nejednoznačný pojem. Nejčastěji bývá prezentován jako forma prolínání politiky s náboženstvím.

Za islamismus se dá považovat i fundamentalismus a šíření náboženství teroristickými metodami. Islamismus bývá považován i za novou politickou ideologii podobně jako liberalismus nebo konzervativismus.

Islamismus můžeme rovněž rozlišit na umírněný islamismus, který usiluje o mírumilovné prolínání náboženských principů s realitou doby, zejména s demokratickými principy a radikální islamismus, který zahrnuje různé ultrakonzervativní a fundamentalistické skupiny, jejichž hlavním cílem je přeměna společnosti na islámskou teokracii za pomoci teroristických metod a džihádu mečem.

Islamismus v jakékoliv podobě hlásá návrat ke kořenům víry a k poslání muslimů jako vítězů náboženského soupeření.

Samotný termín fundamentalismus vznikl ve dvacátém století v konzervativním prostředí amerických protestantů a označoval náboženskou nauku založenou na striktním výkladu Písma svatého. Tato nauka měla pět hlavních bodů: neposkvrněné početí Ježíš Krista a jeho zmrtvýchvstání, neomylnost Písma svatého, zástupné vykoupení a druhý příchod Ježíše Krista. Duch křesťanského fundamentalismu je plně srovnatelný s muslimským přesvědčením o neomylnosti Koránu a pravosti proroka Muhammada jako náboženského vůdce a vzoru.

¹⁴ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 362 s. ISBN 978-80-7380-137-3.

KOVÁCS, Attila. *Alláhovi bojovníci: vizuálna kultúra islámskeho radikalizmu*. 1. vyd. Bratislava: Chronos, 2009. 363 s. Religionistická knižnica; zv. 6. ISBN 978-80-89027-29-3.

Muslimové se podobně jako křesťanští fundamentalisté horlivě věnují misijní činnosti v přesvědčení, že přivádět nevěřící na pravou víru je boží vůle. Islámští fundamentalisté podporují revoluční a teroristické postupy proti nepřítelům. Za nepřátele považují fundamentalisté především západní země, ale také jednotlivce či instituce uvnitř náboženské obce ummy, které pokládají za špatné, nebo slabé ve víře. Umírněnější formou fundamentalismu v islámu, jsou islamisté. Islamisté jsou vcelku mírumilovní, avšak pociťují-li ohrožení nebo nebezpečí pro své náboženství, vystupují a chovají se jako fundamentalisté.

Typickou ukázkou fundamentalismu je v Íránu rozkol mezi šííty a sunnity. Šíité věří, že se jedinec může zbavit hanby a hříchu tím, že zažije utrpení a bude vést zbožný a prostý život. Tyto myšlenky jsou přitažlivé pro chudé a trpící, a těší se proto v islámských zemích značné přízni. Sunnité mají sklon posuzovat dějiny islámu jako odchod od ideální pospolitosti, kdežto šíité směřují k ideální pospolitosti. Ideje obrody a blízké spásy daly šíitské sektě emocionální až mesiášský charakter, který střízlivější sunnité nemají. Rozkoly mezi oběma sektami vyústily v mnoho krvavých střetů.

2.0.2 Šaría

¹⁵Na úvod je nutné říci, že islám nerozděluje právo a náboženství, jako dvě samostatná odvětví, ale jako celek. Je to dáno tím, že prorok Muhammad nebyl pouze duchovní, ale byl též angažován vojensky a politicky.

Šaría neboli cesta, je systém náboženského práva islámu. Nejedná se o vlastní právo, ale o právní rámec, který reguluje uctívání Boha muslimem a ovlivňuje aspekty veřejného i soukromého života věřících. Šaría stanoví kodex počestného, zbožného chování pro muže a ženy i s příslušnými tresty za jeho porušení.

Šaría ovlivňuje takřka všechny záležitosti běžného života. Zahrnuje politiku, ekonomii, bankovníctví, rodinný život včetně sociálních záležitostí, hygieny a sexuality.

¹⁵ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 5. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 292 s., [16] s. obr. příl. ISBN 978-80-7021-925-6.

Šaría jako právní systém je založena na islámských náboženských textech. Může být interpretována jako soubor božích pravidel, které jsou neměnné. Právo šaría je praktikováno většinou muslimských komunit na světě. Šaría v první řadě ovlivňuje morální zásady muslimů, jejich svědomí a způsob uctívání boha.

¹⁶Největší islámské země například Indonésie, Pákistán používají šariu zejména v rodinném právu v oficiální používají nenáboženskou ústavu. V jiných zemích například Indie, Filipíny je náboženské právo oddělené od světského. Existují dva druhy zákonů islámské a sekulární. Země na blízkém východě jako Irán, nebo Saudská Arábie používají šariu jako jediné možné právo, včetně náboženské policie, která dohlíží nad dodržováním zásad daným tímto systémem. Jiné blízkovýchodní země udržují duální systém práva, náboženské soudy řeší hlavně spory manželské a dědické.

V současné době vznikají radikální islámské organizace, které usilují o uzákonění práva šaría pro muslimy, kteří žijí v zemích západní Evropy například Belgie, Holandsko, Velká Británie atd. V České republice existuje skupina českých muslimů, která se zabývá právem šaría ve významu naplňování náboženských povinností a začleňování islámských hodnot do české společnosti.

V západním právním systému je možné právo přizpůsobovat a měnit dle vůle a potřeby, přičemž rozhodujícím kritériem je to, co je správné a výhodné pro chod společnosti - Listina základních práv a svobod. Naproti tomu islámské právo šaría bylo dáno lidem jednou a provždy. Muslimové chápou své právo jako neměnné a neomylné, jejich společnost se tedy sama musí přizpůsobovat a ne naopak.

Vztah muslimského práva vůči jedinci je takový, že věřící muslim má v první řadě povinnost vůči islámu a náboženské obci. Teprve pak se rozlišuje, zda je příslušníkem jiného národa, nebo společenství.

Slovo šaría lze přeložit ve významu cesta ke zdroji vody, po které je třeba kráčet. Jelikož jde o cestu vytyčenou samotným bohem, je nutné, aby ji člověk následoval po celý svůj život v záležitostech veřejných i soukromých. Šaría je systém předpisů a nařízení, které ovlivňují veškeré stránky života věřících. Cílem praktikování

¹⁶ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 5. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 292 s., [16] s. obr. příl. ISBN 978-80-7021-925-6.

DENNY, Frederick Mathewson. *Islám a muslimská obec*. V českém jazyce vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. 194 s. Náboženské tradice světa; 5. Obzor; sv. 47. ISBN 80-7260-088-5.

práva šaría je život v naprostém souladu s boží vůlí vyjádřenou v Koránu a interpretovanou právem.

Právním systémem jsou z hlediska náboženského hodnocení všechny lidské činy v pěti třídách:

- ¹⁷1. *Fard, wádžib – Činy povinné dle Koránu, ať už individuálně (např. modlitba, půst) nebo kolektivně (džihád, pohřební modlitba),*
2. *Sunna, mustahabb, mandúb – činy doporučené na základě Prorokových výroků a jeho praxe,*
3. *Mubáh – činy indiferentní – nepřikázané ani nezakázané,*
4. *Makrúh – činy zavrženíhodné, kterých je třeba se vystríhat, byť nejsou explicitně zakázané nebo trestné,*
5. *Harám – činy zakázané, tedy hříšné a trestné.*

V oblasti věcného a závazkového práva však právní věda stanovuje jinou stupnici, vztahující se k právní platnosti úkonů:

- ¹⁸*sahíh, náfid – správný, platný,*
makrúh – „nefér“, vyhovující a platný formálně, související ale s něčím nepatřičným,
fásid – „zkažený“, nevyhovující po formální stránce, úkon lze zrušit nebo napravit,
bátil – neplatný, nulitní.

¹⁹V západních zemích máme právo šaría spojené s tělesnými tresty, avšak mnoho forem šaría postrádá vlastní sankci v podobě trestu. Trest bývá přenechán Bohu, a některé právní normy jsou spíše doporučující bez vlastních právních důsledků. Lze tedy právo šaría brát jako popis žádoucího standartu chování, který je v souladu s boží vůlí. Dalším znakem, který charakterizuje charakter práva šaría je, že se v něm vyskytuje i prvek odměny.

¹⁷ <http://www.blisty.cz/art/38111.html>

¹⁸ <http://www.blisty.cz/art/38111.html>

¹⁹ MAITAH, Mansoor. *Politická a ekonomická kultura islámu na Blízkém východě*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 210 s. ISBN 978-80-7357-589-2.

Odměna je reakcí na žádoucí chování jedince. Trest i odměna v islámském právu může být jak fyzická ve světě současném, tak i metafyzická ve světě dalším. Šaría je teritoriálně omezena. V plné šíři se uplatňuje pouze na území islámských států a v omezené míře na území nepřítele. Nelze tedy trestně stíhat muslima za čin spáchaný mimo území islámského státu. I přes teritorialitu šaríi jsou patrné snahy některých islámských radikálů o plošné zavádění islámského práva pro všechny obyvatele bez rozdílu vyznání.

²⁰Radikálové usilují o dosažení šaríi na místo obecně platného práva. Tento jev je inovací ovlivněnou moderními právními systémy a pro islámské právo je koncepcí nepůvodní a nehistorickou. V samotném Koránu se nevyskytuje mnoho zmínek, které by se přímo týkaly lidských práv. Některé části Koránu jsou formulovány natolik vágně, že umožňují rozdílnou interpretaci pro zdůvodnění i zcela protikladných důvodů. Ochrana práv jednotlivce je tak často stanovována v průběhu konkrétních situací. Podle Koránu v některých ohledech platí pro společnost společenská nerovnost. V islámském právu jsou zakotveny čtyři principy, o které se opírá i západní pojetí lidských práv – svoboda, spravedlnost, etika i základní lidská práva.

2.0.3 Postavení ženy v islámském světě

²¹Postavení ženy v islámském světě je složité. Podle Koránu je žena na společenském žebříčku o stupeň níže než muž. Žena má stejnou důstojnost, ale nemá stejná práva. Postavení žen je vysvětleno tím, že muž ženu živí a stará se o ni. Muži zaujímají postavení nad ženami, protože jim bůh dal přednost a proto, že jim dávají ze svého majetku. Dle tohoto vysvětlení získávají muži nad ženami jistou moc. Je třeba podotknout, že postavení ženy se v historii islámského světa výrazně posunulo. V původním kmenovém systému měli ženy status víceméně otrocký.

²⁰ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 362 s. ISBN 978-80-7380-137-3.

²¹ HUSAJNÍ, Safija a MASTO, Raffaele. *A zemřeš ukamenováním*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2005. 170 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-249-0508-6.

Dnes jsou ženy právními subjekty, ačkoliv nejsou zcela rovnoprávné. Nerovné postavení žen v muslimském manželství je patrné na polygamním rozvodovém a dědickém právu, které zvýhodňuje muže. Polygamie je v islámském světě zachovávanou praxí. Korán nabádá ke spravedlivému přístupu muže vůči svým manželkám jak po stránce ekonomické, tak citové. V dědických otázkách, je přístup Koránu velmi podobný, podíl synovi je rovný podílu dvou dcer. Rovněž je uváděno, že po rozvodu musejí být manželky zaopatřeny.

²²Ženy, které porodily mužského potomka, jsou upřednostňovány nad ženami, které porodily dcery, nebo neporodily žádného potomka. Islám klade důraz na kontrolu ženské sexuality a veřejného života žen. Patriarchálním postojem společnosti byl výklad některých veršů Koránu deformován. Například výzva ke skromnému oblékání byla zredukována pouze na ženy. Fundamentalisté prosazují u žen zahalování obličejů, což je fundamentalistická interpretace výzvy k nenošení vyzývavých šatů.

Zjevení v Koránu a osobní příklad proroka Muhammada poskytl nové lepší postavení ženám ve staré Arábii. Podle Koránu dal islám ženám právo na dědictví, na vlastnictví nemovitosti a stanovil počet manželek maximálně na čtyři s tím, že je manžel dokáže uživit. Z Evropského pohledu zůstává muslimská žena stále utlačovaná. Jeden z extrémních příkladů jsou tzv. vraždy ze cti. Muslimský svět společensky uznává vraždu ze cti. Tyto vraždy nejsou výsadou jen arabského světa, ale objevují se stále častěji i v zemích Evropy v muslimských komunitách. Vraždám z počátku předchází fyzické násilí ze strany rodiny. Ženy a dívky bývají zavražděny nejčastěji příslušníky vlastní rodiny - otcem, nebo bratrem a to za, pro nás Evropany, banální přestupky. Vraždou takové ženy se obnovuje ztracená čest muslimské rodiny. I když jsou viníci za vraždu soudně potrestáni, v očích muslimské společnosti získávají statut hrdiny. Dle údajů OSN bývá takto ročně zavražděno na 5000 žen, ale některé organizace tvrdí, že toto číslo v celosvětovém měřítku může být až čtyřnásobně vyšší.

V Koránu se praví, že obě pohlaví jsou si rovna, stejně zodpovědná a stejně lidská. Žena je rovnoprávná v přístupu ke vzdělání a společenských povinností.

²² HUSAJNÍ, Safija a MASTO, Raffaele. *A zemřeš ukamenováním*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2005. 170 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-249-0508-6.

MAITAH, Mansoor. *Politická a ekonomická kultura islámu na Blízkém východě*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 210 s. ISBN 978-80-7357-589-2.

Žena má rovněž právo na svobodu názoru, smí uzavírat smlouvy, podnikat a mít i osobní vlastnictví. Muž je naprosto zodpovědný za péči o svou rodinu, svoji ženu a příbuzné. Z důvodů vyživovací povinnosti získává muž větší dědické právo než žena. Některé zvyky a tradice v tradiční arabské společnosti vyústily v diskriminační praktiky vůči ženám. Příkladem je zamezený přístup ke vzdělání, povinnost mít zahalený obličej, zákaz hovoru s cizími lidmi kromě rodiny a manžela, kruté tresty za banální přestupky, fyzické tresty a popravy. Tyto praktiky se neopírají o verše v Koránu. Například Korán nepřikazuje zahalovat obličej, pouze vyzývá ke slušnému a skromnému oblékání.

²³Pro zahalování muslimských žen hovoří fakt, že manželky proroka Muhammada nosily šátky. Řada muslimských žen nosí šátek jako znak cudnosti a neposkvrněnosti. V některých zemích je nošení šátků povinné a v některých tradicionalistických komunitách přerostlo v zahalování celého těla. Podle členů těchto komunit není zahalování žen projevem nesvobody, ale naopak projevem svobodné vůle, která vychází z hodnotového systému. Západní Evropa se k zahalování muslimských žen staví negativně a je s ní spojen i odmítavý postoj k nošení šátků.

Situaci žen v islámském světě nelze vnímat černobíle. Islámská kultura se stále vyvíjí stejně jako Západní a situace žen se z globálního pohledu zlepšuje. Existuje mnoho případů neospravedlnitelného násilí páchaného na muslimských ženách. Nezbyvá než věřit, že časem se podaří toto násilí zcela vymístit.

2.0.4 Islámské a islamistické radikální organizace

²⁴Hlavní příčinou obav a strachu z islámského náboženství jsou radikální islámské a islamistické organizace, které svým jednáním v podobě teroristických útoků a vyvoláváním vyhrocených situací, způsobují napjatou atmosféru mezi ostatními národy na světě. Činy těchto organizací značně ovlivňují pohled neislámských zemí

²³ MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilemma náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.

²⁴ BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus: střet civilizací, nebo dialog kultur?*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 188 s. Politologická řada; sv. č. 13. ISBN 80-85959-96-8.

na islámské země a jejich obyvatele. USA a EU vyvíjí značné úsilí na monitorování a sledování činnosti radikálních islamistických skupin. Existují seznamy teroristických organizací, které samy o sobě demonstrují kvantitu a odhodlání islámského světa v boji za prosazování svých názorů (seznam v příloze).

Organizace se rozděluje podle regionů jejich působnosti, řada z nich je významná svojí aktivitou mimo hranice domovských zemí. Ne všechny islámské organizace se ztotožňují s terorismem, zde budeme jmenovat organizace, které vstoupily do celosvětového povědomí právě díky svojí identifikaci s terorismem a radikálním přístupem k šíření svých islamistických myšlenek. Řada z nich je v otevřené válce s neislámskými zeměmi a cizím náboženstvím.

2.0.5 Al-Kajdá

²⁵Počátky organizace Al-kajdá sahají do doby okupace Afghánistánu sovětskými vojsky kolem roku 1980. Členové organizace se původně rekrutovali z arabských mudžáhidů, kteří tehdy bojovali proti okupačním vojskům. Po ukončení okupace a opuštění země okupačními vojsky zde zůstali velké skupiny dobře vyzbrojených bojovníků, kteří přesunuli své bojové aktivity do služeb organizace Al-kajdá.

Nutno podotknout, že v té době byli protisovětscí bojovníci vyzbrojeni arzenálem pocházejícím z USA. V pozdějších teroristických akcích, byli tak americké zbraně použity proti Američanům a západní Evropě. Organizace má velmi propracovanou strukturu. Základem je tříčlenná skupina-buňka, jejíž členové znají pouze sami sebe navzájem. Jejich velitelé jsou v kontaktu pouze s dalšími třemi buňkami a tak, až k nejvyššímu vedení.

Tato struktura je velmi odolná vůči odhalení i vůči infiltraci. Dojde-li k rozkrytí a odhalení jedné buňky, je minimální šance v dalším postupu odhalování. Tato účinnost je dokazována v současné praxi s pátrání armád USA a spojenců. Doposud není znám počet ani územní pokrytí těchto uvedených buněk, protože mnohé z nich pracují jako tzv. spící agenti. Znamená to, že skupiny nevyvíjejí vlastní aktivitu a žijí skrytě v běžné

²⁵ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

společnosti. V případě potřeby dostane jednotka rozkaz a provádí vlastní akci. Vnitřní komunikace v organizaci Al-kajdá funguje na velice moderních metodách, které jsou velmi těžko vysledovatelné.

Jedním z hlavních představitelů této organizace byl saudsko-arabský multimilionář Usáma bin Ládín. Tento velitel stál u zrodu organizace a podílel se i na jejím financování. Bin Ládín celým jménem Usáma bin Muhammad ibn Awad bin Ládín pocházel z movitého saudsko-arabského rodu. Narodil se v roce 1957. Jako mladý se stal členem Muslimského bratrstva. Po sovětské invazi do Afghánistánu působil bin Ládín v Pákistánu, kde bojoval a podporoval proti-okupační bojovníky. Ve svém postavení využíval zejména finančního majetku své rodiny. Bin Ládín z převážné části financoval bojovou základnu v Pákistánském městě Pěšáváru, kterou založil muslimský radikál Abdaláh Azzam v roce 1984. V roce 1986 zakládá bin Ládín v Afghánistánu výcvikový tábor Masaldda, kde se koncentrují muslimští bojovníci z mnoha arabských zemí. V roce 1988 vzniká v Afghánistánu centrum Svaté války, které prvně nese název Al-kajdá (základna). Tato základna se postupně stala centrem bin Ládínových teroristických aktivit. V roce 1990 došlo k rozmístování amerických vojsk v Saúdské Arábii v souvislosti s útokem Iráku na Kuwajt. Al-kajdá ostře odsoudila souhlas Saudské vlády a začala systematicky zpochybňovat královskou rodinu v jejich funkcích strážců svatých míst a islámské víry. Bin Ládín se přesunul do Súdánu a své aktivity spojil s uskupením islámských fundamentalistů. V devadesátých letech byla činnost Al-kájdy zapojená do válečného konfliktu v bývalé Jugoslávii. Al-kajdá se angažovala u jednotek Kosovské osvobozené armády a Národní osvobozené armády Makedonie.

²⁶Významnou teroristickou akcí Al-Kájdy zaměřenou proti USA byl útok na velvyslanectví v Dar-es-Saláamu a Nairobi v roce 1998. Tehdy byl Usáma bin Ládín přímo obviněn jako hlavní organizátor těchto akcí. Stal se jedním z nejhledanějších zločinců světa. Bin Ládín se přesunul do Afghánistánu a začal spolupracovat s talibanskými fundamentalisty. Největší teroristickou akcí, která je bin Ládínovi

²⁶ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

PETERS, Benedikt. *11. září - Islám a křesťanství*. Příbor: František Pavelka, ©2003. 40 s. ISBN 80-239-1046-9.

připisována, byl útok na Světové obchodní centrum a Pentagon 11. září 2001. Tato akce, která stála život tisíce civilistů, rozpoutala globální celosvětovou protiteroristickou válku. Při vyšetřování útoků z 11. září bylo zjištěno, že obdobná akce byla v plánu radikálních muslimů již v roce 1995. Jednalo se o takzvanou operaci Bojinka. Plánem bylo unést jedenáct letadel a zasáhnout několik cílů v USA a jihovýchodní Asii. V čele operace stál islámský radikál Ramzi Jusef. Operace byla náhodou odhalena filipínskou policií a útok nebyl zrealizován. Dalším významným členem organizace Al-kájda aktivně činným při realizaci útoků 11. září byl Muhammad Atta. Atta pocházel z bohaté egyptské rodiny a studoval na univerzitě v Hamburku. Zde založil teroristickou buňku a sdružoval proti-izraelsky a proti-americky smýšlející muslimy. Významnou měrou se podílel na organizaci útoků 11. září 2001, celou skupinu sebevražedných únosců oficiálně vedl a jedno z letadel dokonce sám pilotoval.

Od útoku ze dne 11. 09. 2001 se bin Ládín uchýlil do ústraní a ukrýval se na neznámých místech. Cíleným pátráním amerických a spojeneckých armád byl dopaden 1. května 2011 v Pákistánu a zlikvidován. Dopadení bin Ládina ztěžovala neochota spolupráce a podpora ze strany domorodých obyvatel muslimského vyznání.

Organizace Al-Kajdá je spojována s dalšími teroristickými útoky po roce 2001, například 7. 10. 2004 v egyptských hotelech na Sinaji. Al-Kajdá je i po smrti bin Ládina významným prvkem muslimského odporu proti Západu.

2.0.6 Hizballáh

²⁷Hizballáh je militantní politická organizace původem z Libanonu. Byla založena v 80. letech 20. století náboženskými činiteli sekty šíitů pod vedením Ajatoláha Chomejního. Původním cílem tohoto hnutí bylo vytvoření islámského státu na území Libanonu a zlepšení právní situace šíitů. K hizballáhu se připojila šíitská

²⁷ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

KOVÁCS, Attila. *Alláhovi bojovníci: vizuálna kultúra islámskeho radikalizmu*. 1. vyd. Bratislava: Chronos, 2009. 363 s. Religionistická knižnica; zv. 6. ISBN 978-80-89027-29-3.

politická skupina Amal pod vedením Hasana Nasralláha. Nasralláh se později stal nejvyšším vůdcem organizace Hizballáh.

Prvotním cílem organizace je trvalý boj proti státu Izrael. Hizballáh si klade za cíl totální likvidaci politiky Izraele i každého židovského občana. Militantní teorie Hizballáhu jsou založeny na přesvědčení, že zničením Izraele a likvidací Židů přinese mír v Arabských zemích. Dle oficiálních prohlášení je Hizballáh v otevřené válce proti Izraeli bez možnosti jejího odvolání. Financování organizace Hizballáh je především z Íránu a ze Sýrie, dále je Hizballáh financován z darů šíitských muslimů a prostřednictvím náboženské daně zakát. Finanční prostředky jsou spravovány zvláštním fondem, který kontroluje přímo vůdce hnutí Hassan Nasralláh. Svým postojem a činy je Hizballáh vnímán jako čistě teroristická organizace. K datu svého založení, měla organizace tři základní cíle. Za prvé zničení sionistického režimu a státu Izrael, za druhé omezení vlivu Západu na blízkém východě a za třetí vytvoření čistě islámského státu na území Libanonu.

²⁸Řízení organizace je založeno na rozhodování znalců islámského práva, kteří se skládají z poradního shromáždění složeného z dvanácti vysoce postavených duchovních vůdců. Veškerá důležitá rozhodnutí, které se týkají akcí hizballáhu schvalují a projednávají tito vůdci. Organizace provozuje rozsáhlý sociální systém, který financuje stavbu nemocnic a vzdělávacích zařízení, starají se o pozůstalé rodiny padlých bojovníků. Hizballáh je oficiálně zastoupen i v Libanonském parlamentu od roku 1992. Z toho pramení přímý vliv na rozhodování vlády a nesmírná podpora muslimské veřejnosti. Hizballáh provozuje vlastní televizní i rozhlasovou stanici a ovládá i tištěná média. Vysílání těchto stanic je v některých evropských zemích zakázáno kvůli průkaznému popírání holocaustu. Veškerá aktivita médií ovládaných Hizballáhem, jsou zaměřeny proti Izraeli. Vojensky aktivní křídlo Hizballáhu má dle odhadů přibližně tisíc činných bojovníků. V případě potřeby lze mobilizovat až deset tisíc dalších. O výcvik a výzbroj se stará především Írán, kde má Hizballáh svá výcviková střediska. Dle oficiálních prohlášení tato militantní organizace disponuje těžkými zbraněmi, zejména neřízenými raketami a protiletadlovým systémem. Některé informace, zejména o kvalitě výzbroje mohou být úmyslně zkreslené.

²⁸ KOVÁCS, Attila. *Alláhovi bojovníci: vizuálna kultúra islámskeho radikalizmu*. 1. vyd. Bratislava: Chronos, 2009. 363 s. Religionistická knižnica; zv. 6. ISBN 978-80-89027-29-3.

V průběhu posledních let zdokonalil Hizballáh metody boje. Původní systém tradičních teroristických organizací, které uplatňoval na počátku své existence, přeměnil v čistě vojenskou organizaci sofistikovanějších metod boje. V roce 2006 byly v boji proti Izraeli nasazeny moderní naváděné rakety, kumulativní nálože a zdokonalené taktiky útoků celkově. Dle pozorovatelů z třiceti-čtyřdenní Libanonské války v roce 2006 se jednalo o nejsilnější nasazení armády muslimské organizace. Toto zjištění výrazně posílilo pozice Hizballáhu v Libanonu a jeho vliv na militantní muslimy.

Nejvýznamnější postavou militantního uskupení Hizballáh byl Ajatoláh Chomejní. Narodil se jako Ruholláh Musávi v roce 1902 a pocházel z rodiny šiitských duchovních. Celý svůj život věnoval studiu Koránu a stal se nejvyšším duchovním vůdcem Íránu v letech 1979-1989. Chomejní prosadil uzpůsobení ústavy a Írán se stal teokratickým státem. Jelikož veškeré státní funkce a činy politických stran byly přímo podřízeny náboženské kontrole, byl Chomejní neomezeným diktátorem v zemi. Chomejní vždy zaujímal ostře protizápadní i protidemokratický postoj. Za doby svého působení věnoval mnoho energie na likvidaci svých politických odpůrců. Vydával velmi kontroverzní nařízení a fatwy, známá je jeho fatwa uvalená na spisovatele Salmana Rushdieho. Za Chomejního života velmi posílilo islamistické přesvědčení v zemi. Chomejní schvaloval sebevražedné atentáty a podporoval muslimy v boji proti Západu. Po Chomejního smrti v zemi zůstal systém teokratické vlády ajatoláhů, jejich způsob odmítání a výstupů proti západní kultuře, který se stal velkým příkladem pro některá další náboženská muslimská hnutí, zejména Taliban v Afghánistánu.

2.0.7 Hamás

²⁹Hamás, neboli Hnutí islámského odporu je islamistická politická strana původem z Palestiny. Vznik se datuje rokem 1987. Jedná se o strukturovanou organizaci, která má dvě části. Jedna část je militantní-vojenská, která provádí přímé

²⁹ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

útoky proti státu Izrael. Druhá část se věnuje politické a sociální práci mezi muslimy, financuje vojenské aktivity a rekrutuje nové členy.

Aktivity organizace Hamás jsou zaměřeny především na represe vůči izraelskému civilnímu obyvatelstvu formou ostřelování a sebevražednými útoky. Hamás je velmi populární v sociálních a chudých oblastech Palestiny, zejména pásma Gazy a západního břehu Jordánu. Hamás je v současnosti nejvýznamnější palestinská radikálně-islamistická organizace. V roce 2006 zvítězil Hamás v parlamentních volbách, poražená strana Fatah se s Hamásem nedokázala dohodnout. Vyvolané napětí mezi oběma hnutími vystupňovalo v několika ozbrojených konfliktech s prvky občanské války. Uzavřené příměří nastolilo v zemi dvojvládí, kdy část země je pod kontrolou hnutí Fatah a pásmo Gazy pod úplnou kontrolou Hamásu.

2.0.8 Organizace pro osvobození Palestiny (OOP)

³⁰Organizace pro osvobození Palestiny (OOP) je ústřední organizace nacionalistických a radikálních skupin působících v Palestině. Založena byla v roce 1964. Stala se největší Palestinskou organizací, která zastřešovala mnoho menších radikálních skupin a ovlivňovala jejich působení. Prvotní myšlenkou a cílem OOP bylo zničení Izraele.

V roce 1969 se do vedení organizace dostává Jásir Arafat a pod jeho vedením se organizace dostává do podvědomí široké veřejnosti. Zkraje svého působení se OOP soustředila zejména na násilné aktivity, které zdůvodňovala jako obranu proti izraelské okupaci. Později se ve svých myšlenkách více civilizovala a soustředila se na vybudování politického a úředního aparátu. Byl zaveden i systém sociálního zabezpečení. Při OOP byla založena i zdravotnická organizace Palestinský červený pŕlmesíc. OOP jako první soustředila své aktivity i na diplomatická zastoupení v mnoha státech a pozorovatelské mise u OSN. V devadesátých letech nastoupil takzvaný

³⁰ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

PETERS, Benedikt. *11. září - Islám a křesťanství*. Příbor: František Pavelka, ©2003. 40 s. ISBN 80-239-1046-9.

Izraelsko-Palestinský mírový proces, kdy OOP získala velké finanční částky ze zahraničí, jako rozvojovou pomoc. Mírový proces byl přerušen atentátem na izraelského premiéra Jitzchaka Rabina v roce 1995. Mírová jednání skončila neúspěchem a aktivita OOP vyústila v tzv. druhou intifádu, což je hlavní dlouhodobý zdroj násilí mezi Palestinci a Izraelci. Za doby působení Jásira Arafata v organizaci došlo k odstranění ustavujících článků, které volali po zničení státu Izrael. Jásir Arafat získal v roce 1993 Nobelovu cenu míru společně s izraelskými představiteli Šimonem Peresem a Jitzchakem Rabinem.

Při pozdějších jednáních po roce 200 však došlo k dalším vzájemným rozkolům a po Arafatově nejasné smrti v roce 2004 byl obnoven nepřátelský postoj Palestinců vůči Izraelcům.

2.0.9 Muslimské Bratrstvo

³¹Muslimské bratrstvo je organizace založená v Egyptě v roce 1928. Muslimské bratrstvo propaguje myšlenky tzv. panislámismu, což je přesvědčení zastávající myšlenku jednoty všech muslimů a jednotného islámského státu. Muslimské bratrstvo působí na území Egypta, Bahrajnu a Jordánska a je řazeno mezi světové teroristické organizace. V těchto zemích tvoří legální součást politického systému. Jeho vliv roste i v USA a Západní Evropě.

³¹ PETERS, Benedikt. *11. září - Islám a křesťanství*. Příbor: František Pavelka, ©2003. 40 s. ISBN 80-239-1046-9.

2.0.10 Země s výskytem islámských a islamistických organizací a s rizikovým chováním muslimů

2.0.11 Izrael a Palestina

³²Mnohé islamistické a teroristické organizace si kladou za prvotní cíl zničení státu Izrael a fyzickou likvidaci národa Židů. Židé žili od nepaměti na území obou břehů řeky Jordánu v oblasti jihovýchodní Asie na pobřeží středoziemního moře. Moderní stát Izrael byl vyhlášen 14. 5. 1948. Tehdy došlo k rozdělení územního celku mandát Palestina na dva státy – Židovský a Arabský. Liga arabských států stát Izrael odmítla a od té doby trvá konflikt, který vyústil v několik válek a který přetrvává dodnes. Územní rozbroje přerostly v náboženský odpor a otevřenou válku mezi muslimy a Židy. V protiizraelském konfliktu se významnou měrou podílela OOP působící na území Palestiny a Hamás na území Libanonu.

2.0.12 Afghánistán

Moderní Afghánistán vznikl v roce 1746, kdy kontrolu nad státem získali Britové. Jejich kontrola vydržela do roku 1919. V roce 1978 převzala kontrolu nad Afghánistánem Afghánská komunistická strana. USA začala podporovat vnitrostátní politický boj afghánských mudžáhidů proti vládě. Vláda požádala o intervenci tehdejší SSSR, která zahájila deset let trvající válku. Kvůli invazi sovětů zahájila USA operaci „Cyclone“, s úmyslem podpory, vyzbrojení a vycvičení obránců Afghánistánu. Sovětská armáda se k místnímu obyvatelstvu chovala velice brutálně a svým přístupem docílila, že bojovníci mudžahedínských frakcí značně početně posílili.

Po odchodu sovětských vojsk, začali jednotlivé frakce mudžahedínů mezi sebou bojovat. Po sedmi letech bojů, se k moci dostává islámské hnutí Taliban, které přebírá

³² ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0

plnou kontrolu nad územím. Hnutí Taliban původně vzniklo za účelem zastavení občanské války, která vysilovala zemi po odchodu sovětů. Poté se Taliban stal radikální politickou skupinou prosazující radikální islámské náboženství v politice země. Většina jejich představitelů vzešla z islámských náboženských škol.

Diplomaticky byl Taliban uznán pouze Saudskou Arábií, Pákistánem a Spojenými Arabskými emiráty. Od Arabů pocházela i maximální finanční podpora. Taliban v Afghánistánu uplatňoval vládu, na základě radikálního islámského práva šaría. Zavedením práva šaría byly obnoveny fyzické tresty, veřejné popravy a bičování, zákazy ohledně rozhlasového a televizního vysílání, sportovních zápasů, osobní hygieny a oblékání. V této době díky extrémnímu výkladu a uplatňováním islámského práva, bylo zničeno mnoho významných kulturních památek země. Za vlády Talibanu se výrazně zpomalil kulturní i sociální rozvoj země.

Po útocích z 11. září 2001, byl Taliban dán do spojitosti s teroristickou organizací Al-Kajdá a následnou americkou intervencí v zemi svržen. Když byl Taliban odstraněn z vládnoucí pozice, jeho bojovníci a přívrženci dál zůstali aktivní a způsobují komplikace v mírovém procesu země.

2.0.13 Čečensko

³³Další zemí, kde se hovoří o separatistických, fundamentalistických a islamistických skupin je Čečenská republika. Čečensko odmítlo stát se součástí Ruské federace již v roce 1991. V roce 1994 vstoupilo Rusko s Čečenskem do války, která trvala až do roku 1996.

Další pokus o kontrolu nad zemí zahájilo Rusko roku 1999 a válka trvá prakticky dodnes. Čečensko je v naprosté většině obýváno muslimy. Fundamentalističtí vůdci rekrutují ve válkou rozvrácené zemi velmi snadno nadšené bojovníky a tvůrce

³³ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0

KOVÁCS, Attila. *Alláhovi bojovníci: vizuálna kultúra islámskeho radikalizmu*. 1. vyd. Bratislava: Chronos, 2009. 363 s. Religionistická knižnica; zv. 6. ISBN 978-80-89027-29-3.

teroristických útoků. Protiruští bojovníci přistoupili na systém teroristické války a přenesly místo boje mimo území Čečenska.

Známý je útok Shamila Basajeva na nemocnici v Buduňovsku v roce 1996. Šamil Basajev měl záměr vytvořit islámský kalifát na Kavkaze. Separatisté, kteří jsou spojováni s ním a s islámským fundamentalismem páchají atentáty na ruské civilisty například akce v Moskevském divadle se 700 rukojmími v roce 2002, při které zahynulo 150 osob. Další je Beslanský masakr v Jižní Osetii ze září 2004. Teroristé se zmocnili školy a při osvobozování zemřelo 334 civilistů. Z poslední doby je známý útok na moskevském letišti Domodědovo, který se stal 24. 1. 2011 a při útoku zahynulo 35 osob. Čin je připisován islamistické milici ze severu Kavkazu. Čečenští islamistům byly přisouzeny útoky na moskevské metro v roce 2004, 2007 a 2010.

2.0.14 Země bývalé Jugoslávie

³⁴V roce 1997 vypukla v republice Kosovo občanská válka mezi jednotkami Srbů a skupinou Kosovských Albánců nazývaných UČK. Ačkoliv prvotním cílem členů Kosovských Albánců byla územní nezávislost Kosova na Srbsku, lze jejich přístup charakterizovat jako náboženskou válku muslimů proti křesťanům. UČK byla vnímána jako teroristická organizace kvůli etnickým čistkám nealbánského obyvatelstva, docházelo k vypalování křesťanských kostelů, neskrývanému odporu k nemuslimskému náboženství a fyzické likvidaci křesťanů. Vzájemné odvetné akce vyústily v otevřenou válku takřka na území celého státu bývalé Jugoslávie.

Válka byla ukončena až vojenskou intervencí organizace NATO. Dodnes v zemi zůstávají jednotky OSN, které zabezpečují běžný život nemuslimů na muslimském území.

³⁴ KOVÁCS, Attila. *Alláhovi bojovníci: vizuálna kultúra islámskeho radikalizmu*. 1. vyd. Bratislava: Chronos, 2009. 363 s. Religionistická knižnica; zv. 6. ISBN 978-80-89027-29-3.

2.0.15 Situace v současné západní Evropě

2.0.16 Francie

³⁵Ve Francii byla po druhé světové válce zahájena velkorysá imigrační politika. Noví imigranti, byli především z bývalých francouzských kolonií ze severní Afriky vesměs muslimského vyznání.

Ve Francii je islám druhým nejrozšířenějším náboženstvím. Islám vyznává až deset procent obyvatel země. Bylo zde postaveno okolo 1500 mešit. Vysoký počet neorganizovaných muslimů vyžadoval zřízení speciálních organizací, zejména Svaz islámských organizací Francie a Francouzský výbor muslimské víry. Situace muslimské komunity ve Francii je značně napjatá vlivem nízké úrovně vzdělanosti muslimů, neochoty nastoupit do zaměstnání a neochoty pracovat a také konflikty plynoucí z negativního přijímání muslimských zvyků např. zákaz nošení muslimských náboženských částí oděvů. Ve Francii existují přistěhovalecká ghetta, tam islamisté rekrutují mladé lidi do svých řad. Některé velké skupiny na předměstí měst, mají velmi blízko k radikálnímu islamu. Proti projevům radikálního islamismu vystupují i přední představitelé Francie, například její bývalý prezident Nicolas Sarkozy.

2.0.17 Belgie

V Belgii působí muslimská radikální skupina Sharia4Belgium. Tato skupina je známá především svými kontroverzními výstupy proti Belgické vládě a šíření fundamentalistických muslimských názorů. Skupina je známá jako extremistická organizace, která sympatizuje s teroristickou sítí Al-Kajdá. Mezi názory Sharia4Belgium patří soustavné popírání Evropské demokracie, přeměnou Belgie na islámský stát, tresty smrti pro homosexuály a vyznavače neislámského náboženství. Belgičtí vládní představitelé čelí výhružkám kvůli účasti země ve spojeneckých

³⁵ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

intervenčních operacích v Lybii. Mezi nejvýraznější islámské myšlenky, které se stávají hrozbou pro bezpečnost belgických občanů, patří tzv. salafismus.

Salafismus je odvětví islámu, které vyzývá k obnovení dávného islámského impéria sahajícího od Blízkého východu přes severní Afriku až do Evropy. Zastánci salafismu se důrazně staví proti základním demokratickým hodnotám a zejména proti integraci islámského obyvatelstva do západní Evropy. V poslední době je s aktivitou muslimských organizací v Belgii zmiňováno uskupení Takfir, které důrazně vyzývá k exkomunikaci muslimů, kteří důsledně nedodržují Muhammadovo učení. Známá jsou rovněž veřejná vystoupení některých islámských duchovních, kteří vystupují na veřejnosti a vybízejí k odporu a nenávisti ve společnosti.

2.0.18 Velká Británie

³⁶Velká Británie se stala cílovou zemí pro mnohé migranty muslimského vyznání. Británie má propracovaný systém sociálních dávek, který je přistěhovalci snadno zneužitelný kvůli jejich zařazení do sociálně slabších vrstev. Za pohodlným životem se do Velké Británie uchylují rovněž islamističtí vůdci a kazatelé. Příkladem může být militantní duchovní Abú Katada. Abú Katada je spojován s mnohými teroristickými útoky v Evropě a s podporou teroristické organizace Al-Kajdá. Katada proslul svými výroky vybízejícími muslimy k pobírání sociálních dávek v důsledku oslabování hostitelské země za účelem přípravy džihádu mečem.

Zajímavé je, že protiteroristický zákon ve Velké Británii z roku 2001 dovoľoval britským úřadům zatýkat cizince podezřelé z terorismu bez soudu i dostatku důkazů, které by umožnily jejich obžalování. V roce 2004 bylo rozhodnuto, že tento zákon je diskriminující a nepřiměřený a následně byl zrušen. Díky tomu byla osvobozena řada podezřelých z radikálního islamismu a terorismu a dokonce došlo i k jejich finančnímu odškodnění.

³⁶ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

Díky medializaci těchto případů je Velká Británie lákadlem pro další militantní a islamistické muslimy, kteří v ní vidí své evropské útočiště.

2.0.19 Španělsko

Na Pyrenejském poloostrově žijí muslimové již od 10. Století. Když se Španělsko zvané Al-Andaluz, stalo nejzápadnější výspou islámského světa. V roce 929 se odtrhlo od arabské říše a vznikl Cordóbský chalífát. Chalífát se později rozpadl, v roce 1031 vlivem znovudobývání křesťany. Následovalo období bojů a mírového soužití mezi křesťany, muslimy a Židy. Muslimské komunity byly zatlačovány k jihu, kdežto křesťanská území na severu se sjednocovala. Španělsko jako země s nejsnazším přístupem ze severní Afriky, čelí mohutnému exodu přistěhovalců z afrických zemí. V naprosté většině se jedná o muslimy.

Dnes je Španělsko multikulturní zemí s velkým podílem vyznavačů islámu. Španělská vláda čelí finanční podpoře z islamistických zemí za účelem získání kontroly nad 1,5 milionem muslimů žijící v zemi. Řada muslimských exulantů bere Španělsko jako startovní zemi na své cestě do západní Evropy a Velké Británie. V roce 2011 bylo ve Španělsku zadrženo pět mužů alžírského původu, kteří byli usvědčeni z financování teroristické sítě Al-Kajdá.

2.0.20 Dánsko

³⁷V Dánsku rovněž narůstá napětí mezi Dány a muslimskými přistěhovalci. Dochází stále častěji k fyzickým útokům proti odpůrcům islámu. Dánsko jako multikulturní země integrovalo muslimy do městské samosprávy. Některé tyto úřady začaly neskrývaně diskriminovat křesťanské obyvatele a podporovat muslimy. Na protest proti islamizaci země proběhlo několik demonstrací.

³⁷ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

Z Dánska je známý případ karikaturisty Kurta Vestergaarda, který rozlítíl muslimskou komunitu kontroverzní karikaturou proroka Muhammada v roce 2005. Po zveřejnění jeho karikatur muslimové napadli několik dánských ambasád ve světě. Vestergaard od té doby žije pod neustálou ochranou.

Kvůli aktivitě islamistických organizací v zemi a stále se zvyšujících protestů proti islamizaci Dánska, obnovila vláda hraniční kontroly. Toto opatření se dostává do sporu se Schengenskou dohodou volného pohybu osob v rámci EU.

2.0.21 Německo

³⁸V Německu žije početná skupina tureckých muslimů. Již v roce 1961 podepsalo Německo s Tureckem pracovní smlouvu a možnosti uplatnění tureckých občanů na německém trhu práce. Od této doby započal masivní exodus Turků do Německa, který je nezastavitelný. V současnosti eviduje Německo 4 miliony tureckých občanů. Problematika integrace Turků v Německu představuje dlouhodobý problém, protože mnoho z nich neovládá němčinu a nemají dokončené ani základní vzdělání.

V poslední době (20. březen 2013) došlo v Německu k policejní razii a následnému zákazu činnosti třem extremistickým muslimským spolkům. Zákazy se týkají radikálních salafistických v Severním Porýní – Větřalsku a Hesensku. Jde o sdružení Dawa FFM a Islamische Audios a část uskupení Millatu Ibrahim, které však již bylo zakázáno v roce 2012. Tyto spolky se snažily prosazovat změny ve společnosti velice agresivním způsobem. Jejich cílem je nahrazení demokracie salafistickým systémem a islámským právem šaría. Do svých řad se jim podařilo přilákat i některé původní obyvatele Německa. Zákazem těchto organizací by se mělo docílit ochrany mírumilovných muslimů, kteří nebudou trpět konflikty, které zamýšleli extremisté.

³⁸ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.

2.0.22 Islám a islamismus v ČR

³⁹O islamismu v pravém slova smyslu v ČR, můžeme hovořit až po roce 1989, kdy na našem území začali působit Saudsko-arabští emisaři. Jejich působení je spojováno s organizací buněk muslimských studentů a s rostoucím vlivem politického islámu.

Muslimové, kteří zde žili již před rokem 1989, většinou uznávali tradiční hodnoty historického dědictví světa muslimů, ale nehlásili se k radikálnímu islamismu. Jejich umírněný postoj se přičil nově příchozím studentům a zástupcům z muslimských zemí, kteří již byli ovlivněni vlnou islámského fundamentalismu.

Do té doby mezi muslimy žijícími v Čechách panovalo přesvědčení, že islám je schopen politického soužití v nemuslimských zemích a právo šaría je již archaismem. Islamističtí zastánci započali se sponzorskou podporou osob, které vyznávali politický islám a s přesvědčováním těch, kteří tyto myšlenky nepodporovali.

Důraz k přesvědčování k radikalizaci islámu dodával i pocit vítězství po odchodu vojsk SSSR z Afghánistánu. V ČR tehdy vznikly dvě paralelní struktury. Organizace Muslimských Obcí v Praze, Třebíči, Brně, Ostravě a Olomouci a nadace pro zřízení islámského centra v Praze a Brně. Ačkoliv nadace neměly u českých muslimů takovou podporu, začaly finance ze strany saudsko-arabských islamistů proudit právě do nich.

Z důsledku následné finanční převahy došlo k postupnému zhroucení muslimských obcí a k jejich zániku. Od konce devadesátých let začali muslimskou komunitu v ČR zcela ovládat pro-saudští islamisté. Muslimové s umírněnými názory byli nuceni jejich převahu přijmout, nebo se uchýlit mimo život komunity. Po roce 2000 vypadala situace v muslimské komunitě jednotně, uvnitř však panovaly rozbroje mezi islamisty a tureckými muslimy, kteří se rozhodli založit vlastní organizaci s mešitou v Praze. Jejich financování je spojováno s tureckými muslimy z Německa.

Souběžně s rozdělením muslimských organizací vzniklo v Praze občanské sdružení Mozaiky o. s. Platform Dialog, prosazující myšlenky tureckého filozofa Fedhulláha Gulena, který podporuje mezi-náboženský a kulturní dialog.

³⁹ LHOŤAN, Lukáš. *Islám a islamismus v České republice*. 1. vyd. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011. 116 s. ISBN 978-80-904932-1-6.

K propagaci islamismu mezi muslimy v českých zemích dochází přes islámské nadace, které jsou zapojeny do činnosti Svazu Muslimských studentů a mládeže. Tento svaz pravidelně organizuje soustředění českých muslimů, na kterých se propaguje politický islám. Na toto soustředění jsou zváni Saudsko-arabští emisaři a duchovní. Svaz rovněž organizuje bezplatné cesty na náboženskou pout' hadždž do Saudské Arábie.

Na těchto cestách jsou čeští muslimové školeni islámskými duchovními o „správné“, tedy islamistické verzi islámu. Rovněž jsou přesvědčováni o nutnosti prosazování práva šaría a šíření islámského náboženství v Evropě.

⁴⁰S osobností působících v čele islámských komunit v Čechách jsou známy: Muneeb Hassan Alrawi, který působí jako předseda Islámské nadace v Brně, pražský imám Karambadawi. Svými radikálními názory jsou známy zejména duchovní Sammer Shehadeh a v Brně působící Lukáš Větrovec.

⁴⁰ LHOŤAN, Lukáš. *Islám a islamismus v České republice*. 1. vyd. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011. 116 s. ISBN 978-80-904932-1-6.

PRAKTICKÁ ČÁST

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ NA VYBRANÉM VZORKU ČESKÉ POPULACE A JEJÍ POSTOJ K ISLÁMU A ISLAMISMU

3.0.1 Příprava dotazníkového šetření

Pro naplnění cílů práce, byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Byl vytvořen anonymní dotazník složený z otázek a výroků zaměřených na informativní přehled o postoji vybraného vzorku české populace k islámu a islamismu obecně.

Otázky jsou sestaveny tak, aby umožnily dotazovaným odpovědět jednak jednoduchou formou, jednak jim byl dán prostor pro vyjádření vlastního názoru. Při výběru vzorku populace byl brán zřetel na věkovou i vzdělanostní různorodost, aby výsledky průzkumu byly co možná nejobektivnější.

Pro zpracování údajů formou srovnávacích sloupcových grafů získaných pomocí dotazníků byl zvolen počítačový program Microsoft Excel.

V této práci jsem zvolil následující cíle:

1. Pomocí dotazníkového šetření na vybraném vzorku české populace zjistit její postoj k islámu a islamismu.
2. Analyzovat rozdílnost názorů a postojů vůči vyznavačům islámského náboženství v závislosti na věku a vzdělání populace.
3. Graficky znázornit a vyhodnotit procentuální zastoupení odstupňovaných postupů a názorů na jednotlivé otázky.

Hypotézy

1. Čeští občané toho o islámu a islamismu vědí málo a zaujímají spíše negativní postoj.
2. Odmítání a negativní postoj k vyznavačům islámu je závislý na věku, vzdělání a religiozitě respondentů.
3. Neznalost a nedostatek informací ovlivňuje celkové vnímání problematiky
4. Islamismus představuje vážnou hrozbu pro demokratický stát.

Otázka č. 1: Co víte o islámu?

Otázka má za úkol zjistit, jaké má dotazovaný povědomí o tomto náboženství. V dotazníku je prostor k odpovědi v několika stručných větách.

Otázka č. 2: Co je to islamismus?

Tato zjišťuje, zda jsou dotazovaní schopni odlišit pojem islamismus od islámu.

Otázka č. 3 Vadí vám islám?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí, zjišťuje vlastní postoj dotazovaného k islámskému náboženství.

Otázka č. 4: Myslíte si, že islám je pro nás jako demokratický stát nebezpečný?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí, zjišťuje, jak chápe dotazovaný islám v kontextu s demokratickým státem.

Otázka č. 5: Cítíte hrozbu islámského světa vůči západní civilizaci?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí, zjišťuje postoj dotazovaného k islámu v kontextu se západní kulturou.

Otázka č. 6: Byli byste ochotni žít vedle muslima?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí, zjišťuje, zda dotazovaný by byl ochoten žít v sousedském, nebo partnerském vztahu s vyznavačem islámského náboženství.

Otázka č. 7: Jste- li věřící, cítíte nějakou zášť vůči jinověrcům?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí, chci se dovědět o toleranci dotazovaného vůči vyznavačům ostatních náboženství.

Otázka č. 8: Co víte o právu Šaría?

Tato otázka mě zajímala z důvodů, protože se jedná v současné době, o velice medializované téma.

Otázka č. 9: Máte povědomí o islámské komunitě v ČR?

Zjišťuji, zda dotazovaný má povědomí o stavu islámské komunity v ČR.

Otázka č. 10: Jaký je váš postoj k těmto komunitám?

Dotazovaný je nucen vyjádřit svůj postoj vůči českým muslimům. Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí od pozitivních k negativním.

Otázka č. 11: Co si myslíte o českých občanech, kteří přijali islám za své náboženství?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí, dotazovaný v odpovědi vysloví svůj názor na české spoluobčany, kteří konvertovali, nebo přijali islám za svou víru. Otázku jsem položil v souvislosti s přijetím islámu českými občany a rozvojem islámu v českých zemích.

Otázka č. 12 Co si myslíte o nasazení vojáků cizích zemí ve válečných konfliktech muslimských států? (Irák, Afghánistán).

Tato otázka představuje dnes velmi aktuální téma, dotazovaný vyjadřuje svůj souhlas, nebo nesouhlas. Protože i ČR se podílí na nasazení svých vojáků ve válečných konfliktech, zajímá mě názor české veřejnosti.

Otázka č. 13: Myslíte si, že islám má budoucnost v moderních dějinách západní civilizace?

Zde mě zajímá, zda může východní náboženství najít své místo v moderní době naší civilizace.

Otázka č. 14: Sledujete současné dění v islámských zemích?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí. Snažím se zjistit, zda se dotazovaný zajímá o dění na Blízkém východě a zemích islámského náboženství.

Otázka č. 15: Odkud se k Vám nejčastěji dostávají informace o dění v islámských zemích a komunitách?

Jelikož média dnes do značné míry ovlivňují názory lidí, zjišťuji, jaká média to jsou.

Otázka č. 16: Znáte nějaké islámské politiky, či duchovní vůdce?

Zjišťuji znalosti dotazovaných o islámských osobnostech, které ovlivňují dění v islámském světě.

Otázka č. 17: Co si myslíte o přístupu západních zemí vůči islámským přistěhovalcům?

Zjišťuji postoj Evropana vůči přistěhovalcům, a jaké je chování našeho státu k nim. Zjišťuji, zda česká populace přímá postoj státu vůči přistěhovalcům jako vstřícný, nebo odmítavý.

Otázka č. 18: Vidíte nějaký rozdíl mezi západní a islámskou kulturou?

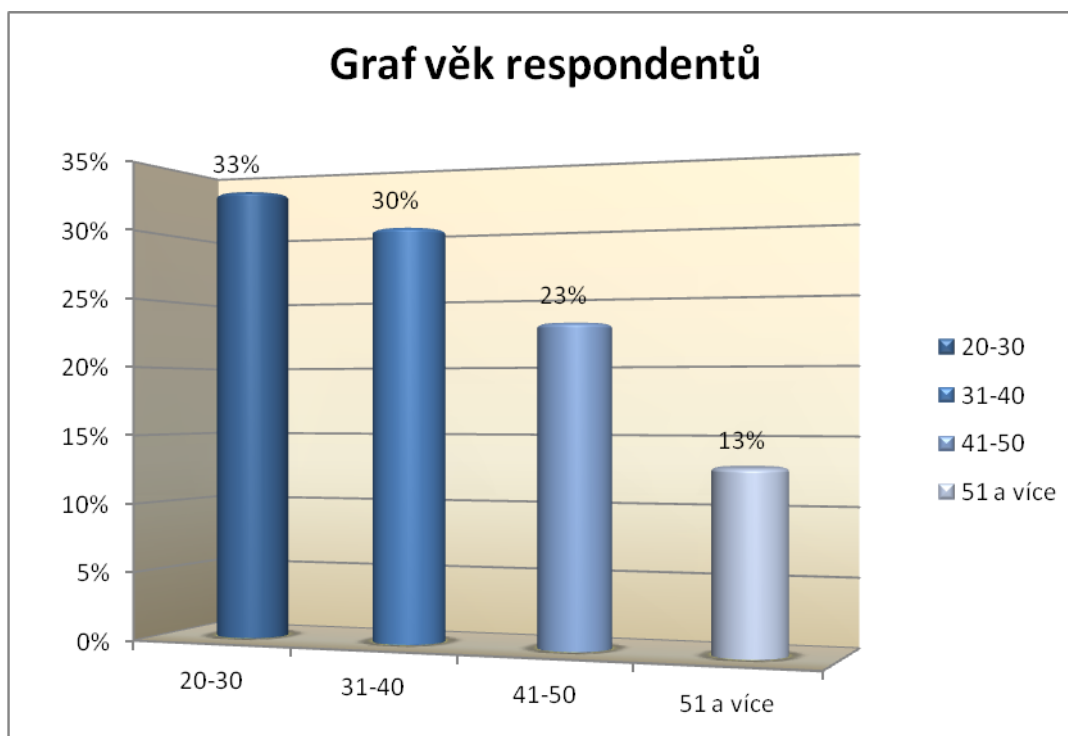
Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí. V této otázce zjišťuji, do jaké míry si dotazovaný uvědomuje rozdíly rozdílnost dvou kultur, a zda je schopen některé vyjmenovat.

Otázka č. 19: Myslíte si, že může být islám přínosný pro naši zemi?

Otázka nabízí výběr diferenciovaných odpovědí a zjišťuje postoj dotazovaného ohledně přínosu jiného náboženství pro naši zemi.

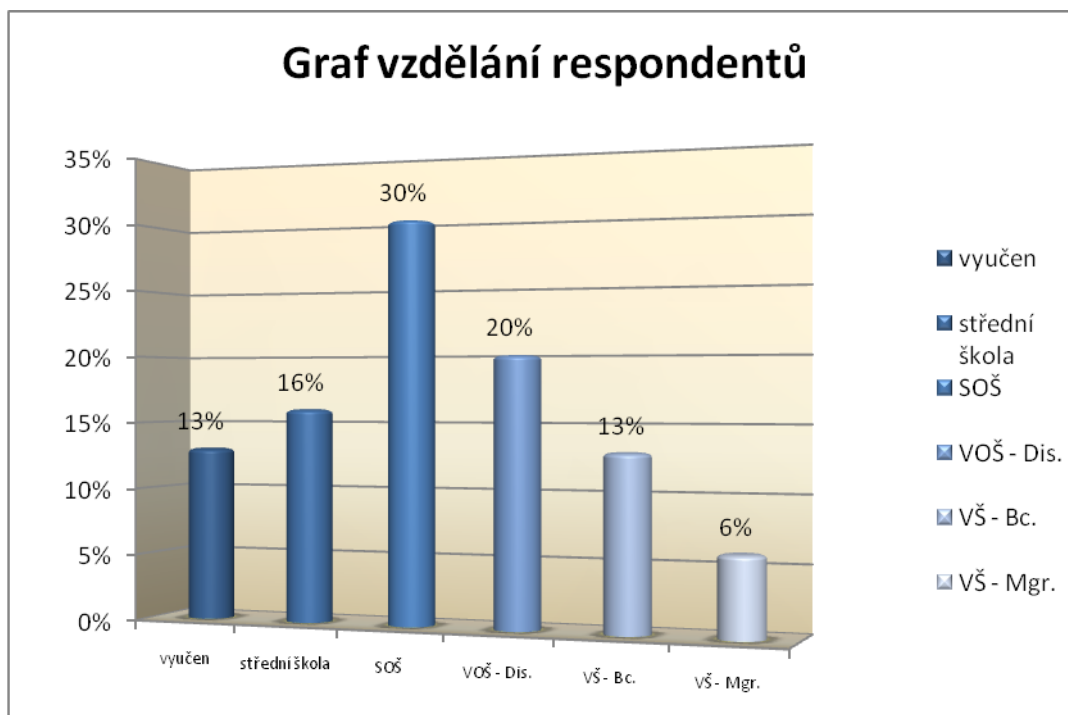
3.0.2 Interpretace výsledků dotazníkového šetření

Graf věku zúčastněných respondentů

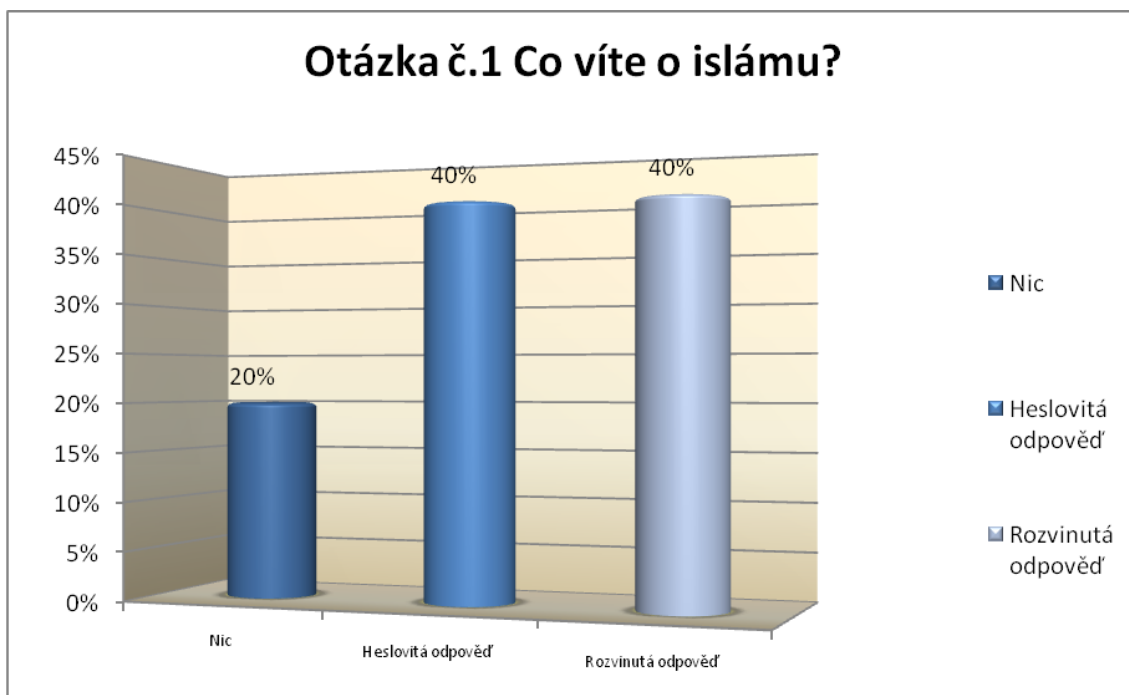

Průzkumu se zúčastnilo třicet respondentů (100%), z toho 10 dotazovaných ve věku 20-30 let (33%), ve věku 31-40 jich bylo 9 (30%), ve věku 41-50 let 7 (23%) a věku nad 51 let odpovídali 4 (13%). Osloveni byli muži i ženy v poměru 50:50. Respondenti pocházeli ze středočeského a jihočeského kraje.

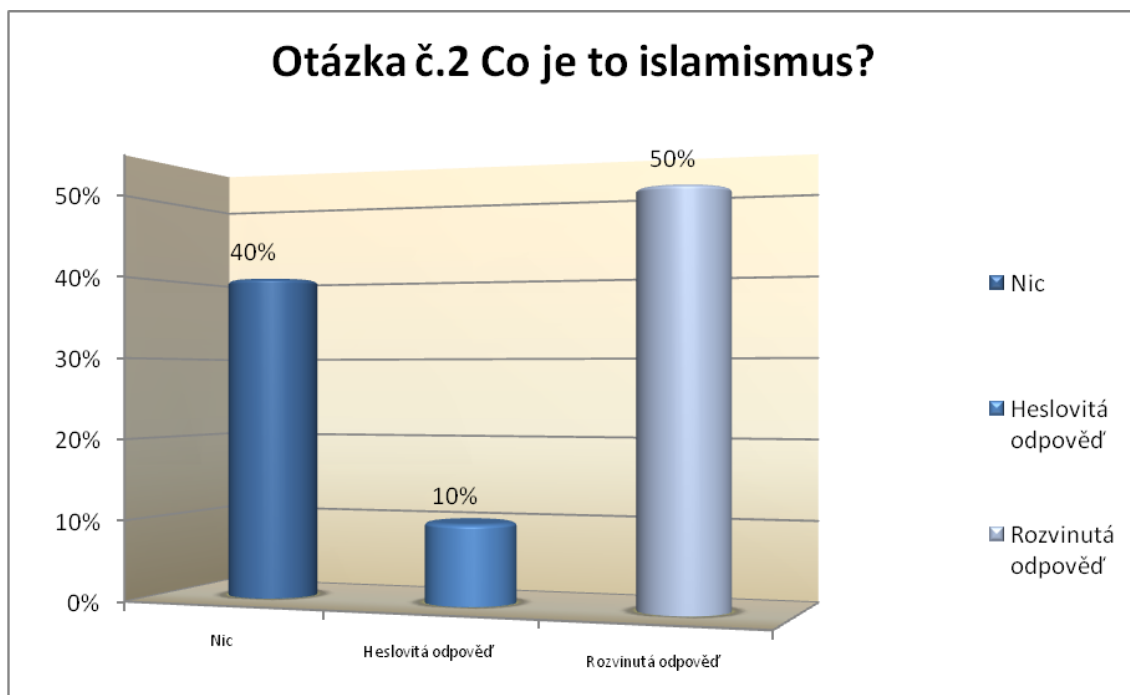
Graf vzdělání zúčastněných respondentů

Své vzdělání označili 4 respondenti (13%) jako vyučen, 5 respondentů (16%) jako střední škola, 9 (13%) z nich označilo střední odborné školy, 6 (20%) dotazovaných označilo vyšší odborné školy VOŠ s titulem DiS, 2 (6%) byli vysokoškoláci s titulem Bc, 4 (13%) dotazovaní byli vysokoškoláci s titulem Mgr. Obory vzdělání dotazovaných byli různorodé, humanitního i technického směru.

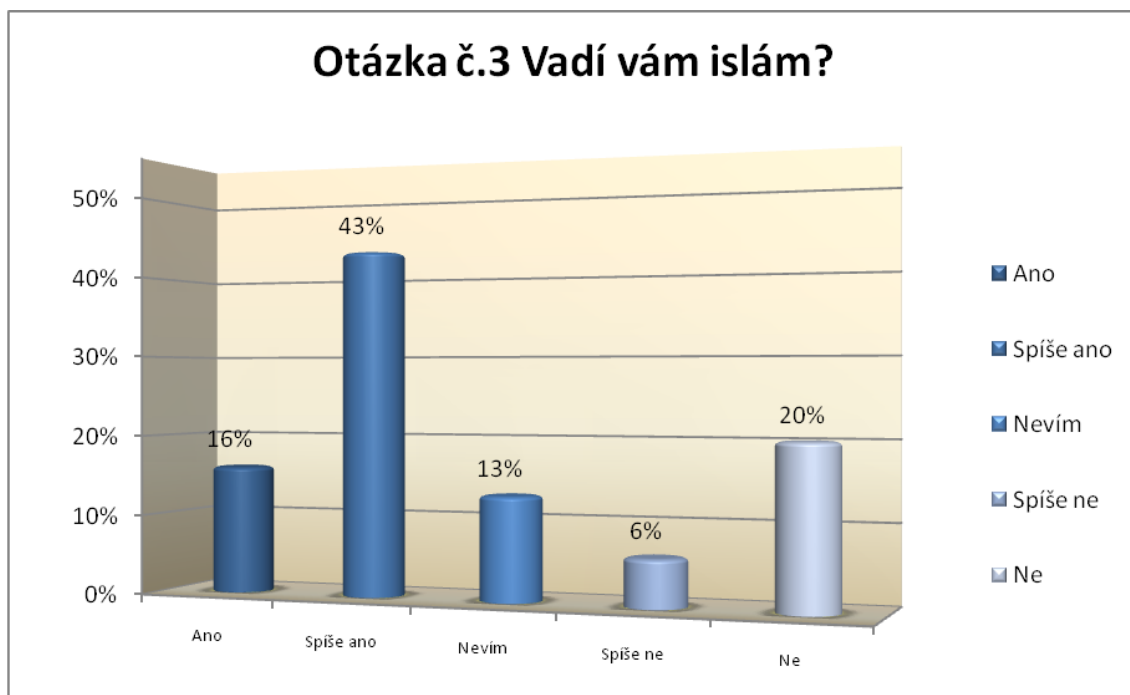

Na otázku co víte o islámu měli dotazovaní možnost vyjádřit svoji odpověď v několika větách. Vyhodnocení odpovědí probíhalo následovně. 6 (20%) dotazovaných odpovědělo negativně (nic neví). 12 (40%) dotazovaných podalo heslovitou odpověď a 12 (40%) dokázalo rozumně a věcně odpovědět na otázku. Z průzkumu vyplynulo, že respondenti s nižším stupněm vzdělání podávali negativní a jednoslovné odpovědi ve větším procentu zastoupení. Z odpovědí vysokoškoláků bylo zřejmé, že se v dané problematice orientují a mají o dané téma zájem.

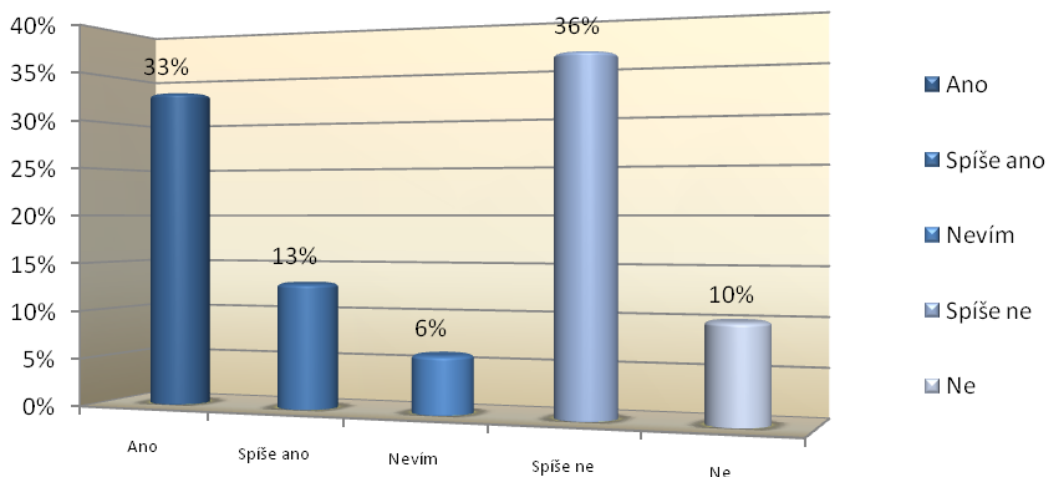
Otázka byla položena stejnou formou jako otázka předchozí, tedy byl dán prostor pro písemné vyjádření dotazovaných. Vyhodnocení odpovědí probíhalo stejným způsobem. 12 (40%) dotazovaných odpovědělo negativně (nic neví). 3 (10%) dotazovaní podali heslovitou odpověď a 15 (50%) dokázalo rozumně a věcně odpovědět na otázku.

Z průzkumu vyplynulo, že pojem islamismus není ještě pevně zakořeněn v povědomí české populace. Dotazovaní v některých případech nedokázali oddělit pojem islamismus od islámu.

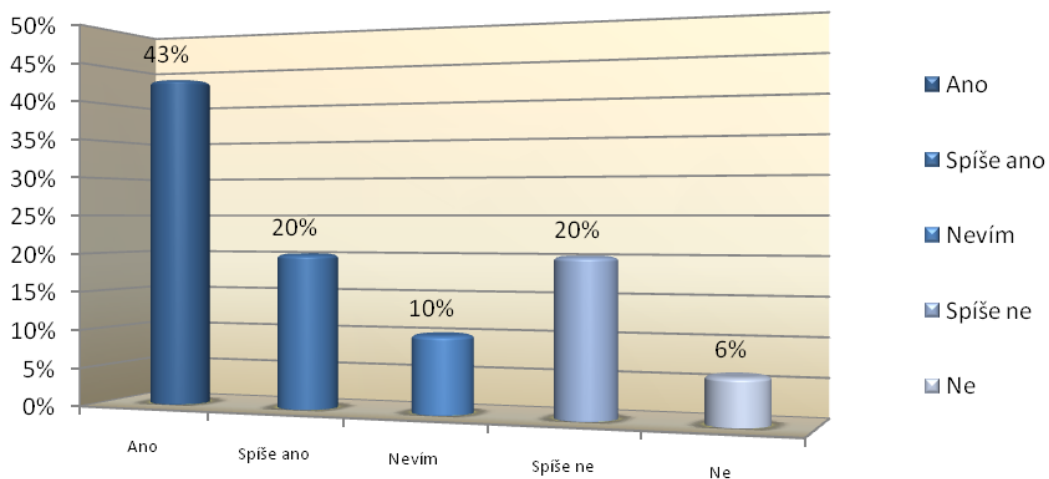
Otázka nabídla výběr diferenciovaných odpovědí, zjišťovala vlastní postoj dotazovaného k islámskému náboženství. Na otázku vadí vám islám? odpovědělo 5 (16%) dotazovaných kladně – ano. Spíše ano odpovědělo 13 (43%), neví 4 (13%), spíše ne odpověděli 2 (6%) a negativně – ne 6 (20%). Průzkumem bylo zjištěno vyšší procentuální zastoupení občanů, kterým islám vadí nebo spíše vadí. Z dotazníku zároveň vyplývá, že islám nevadí dotazovaným s vyšším středním a vysokoškolským vzděláním.

Otázka č.4 Myslíte si, že islám je pro nás jako demokratický stát nebezpečný?

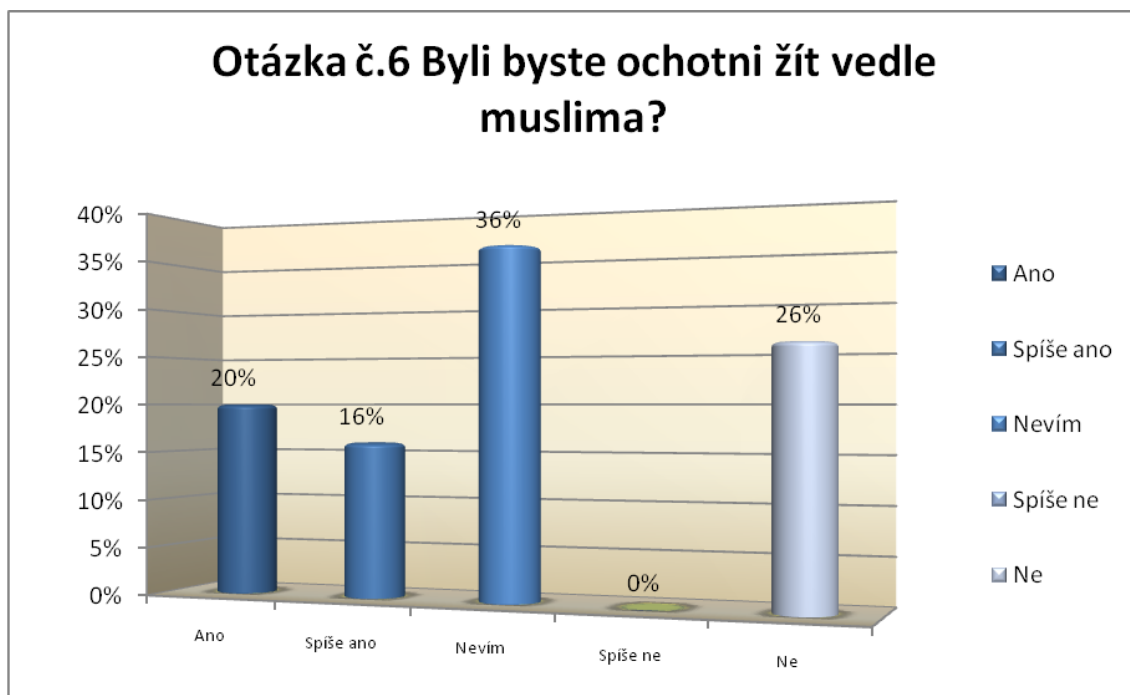

Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, zjišťovala jak dotazovaný chápe islámské náboženství v kontextu s demokratickým zřízením. 10 (33%) odpovědělo kladně – ano, 4 (13%) dotazovaných odpovědělo spíše ano, 2 (6%) neví, 11 (36%) spíše ne a 3 (10%) rozhodně ne. Z výsledku vyplývá zajímavý poměr odpovědí čistě kladných a spíše záporných. Z této odpovědi nešla vypořadovat vzdělanostní ani věková závislost dotazovaných.

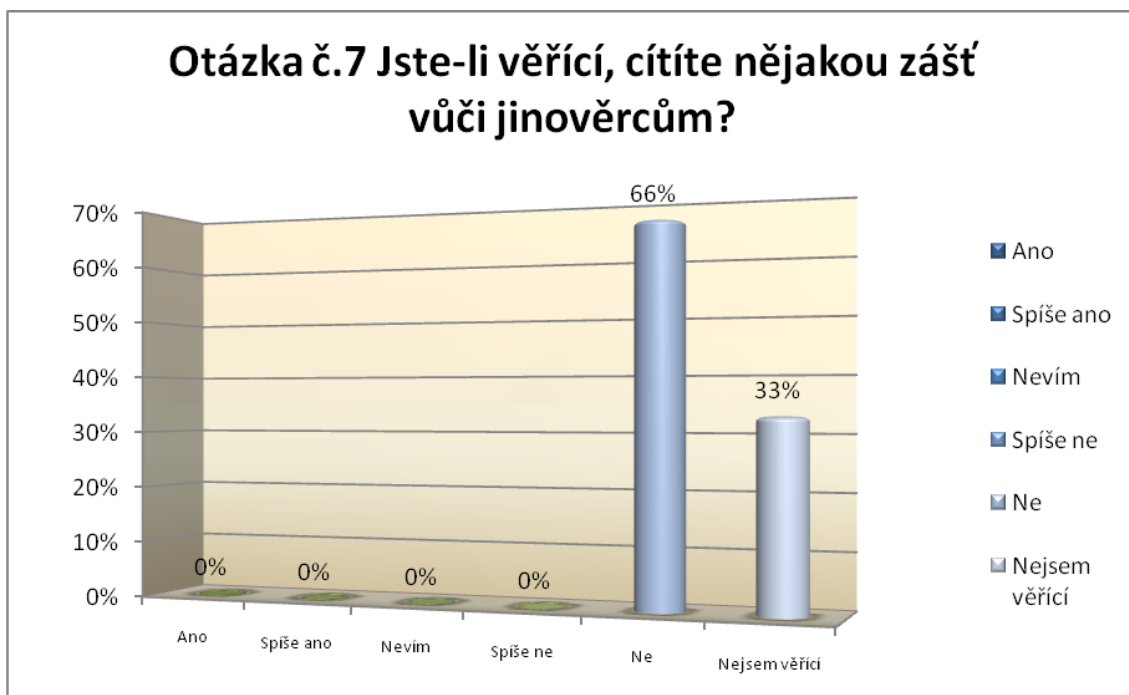
Otázka č.5 Cítíte hrozbu islámského světa vůči západní civilizaci?

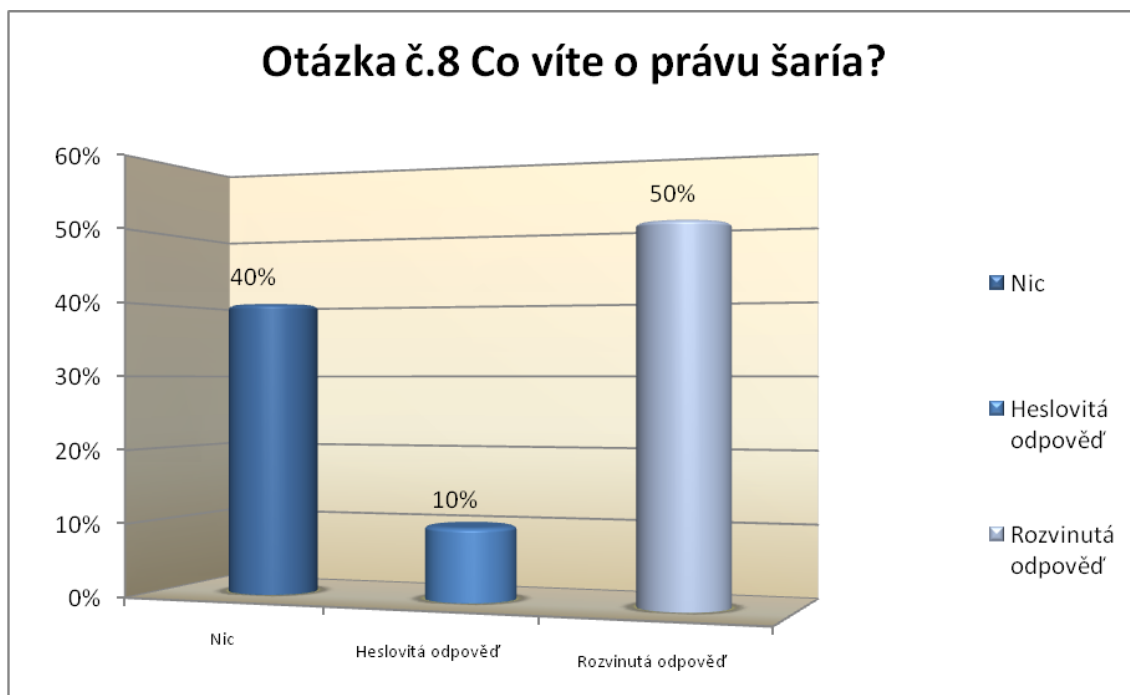
Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, zjišťovala postoj dotazovaného k islámu v kontextu se západní kulturou. 13 (43%) respondentů odpovědělo kladně – ano, cítí hrozbu islámského světa, 6 (20%) spíše ano, 3 (10%) neví, 6 (20%) spíše necítí a 2 (6%) rozhodně necítí. Z šetření vyplývá, že dotazovaní skoro z 50 % cítí hrozbu a ohrožení západního světa islámem.

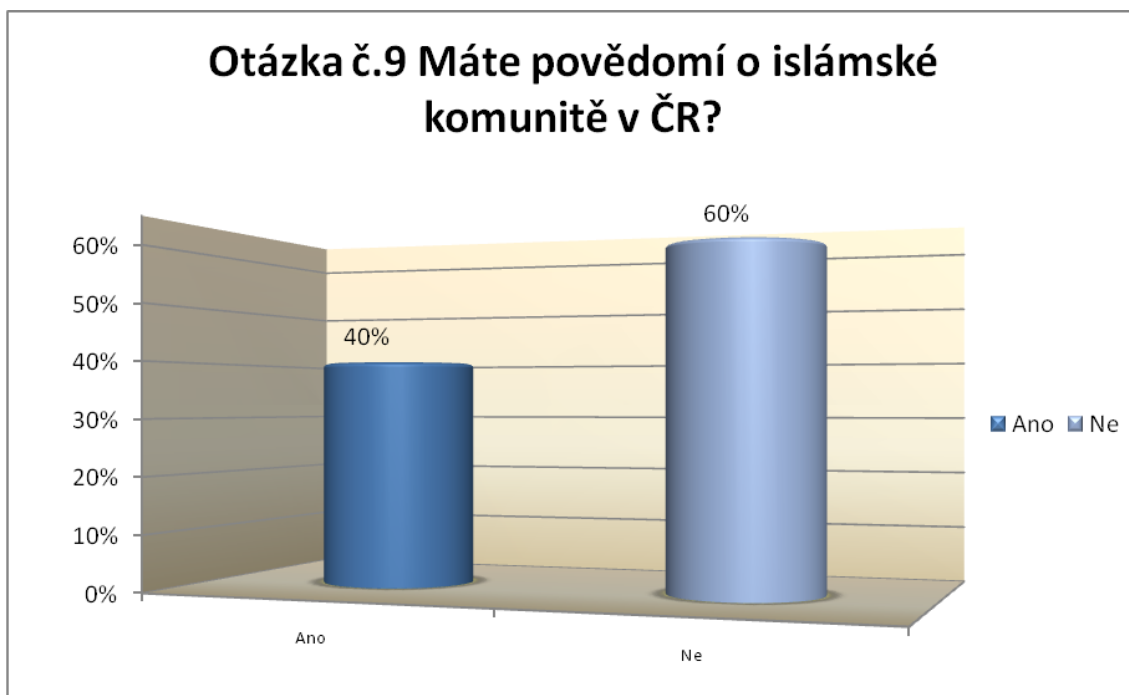
Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, zjišťovala ochotu dotazovaných žít v sousedském, nebo i partnerském stavu s vyznavačem islámu. 6 (20%) odpovědělo ano, 5 (16%) odpovědělo spíše ano, 11 (36%) neví a 8 (26%) rozhodně ne. Je zajímavé jak vysoké procento dotazovaných není schopno na tuto otázku odpovědět, což vyplývá z neznalosti soukromého života muslimů.

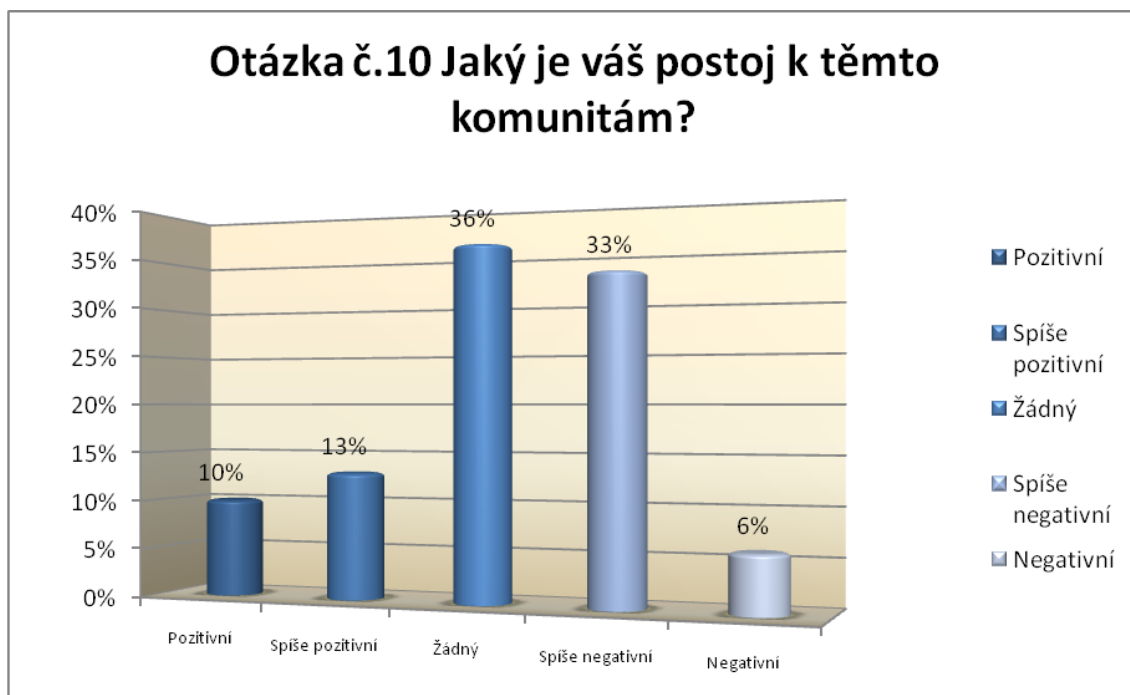
Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, zjišťovala míru tolerance dotazovaných vůči vyznavačům jiných náboženství. U této otázky 20 (66%) dotazovaných odpovědělo ne a 10 (33%) dotazovaných nejsou věřící. Z těchto odpovědí vyplývá, že věřící v českých zemích necítí intoleranci vůči jiným náboženstvím. Otázka jasně ukazuje, že praktikovaná náboženství v Čechách nejsou založena na odporu nebo boji.

K otázce byl dán prostor k volnému vyjádření k aktuálnímu a velmi diskutovanému tématu týkající se práva šaría. Vyhodnocení odpovědí probíhalo následovně. 12 (40%) dotazovaných odpovědělo negativně (nic neví). 3 (10%) dotazovaných podalo heslovitou odpověď a 15 (50%) dokázalo rozumně a věcně odpovědět na otázku. Z odpovědí vyplývá že vzorek české populace o právu šaría nic neví a nebo o něm ví hodně. Z nejčastějších se týkalo aplikování práva šaría v souvislosti se ženami a soukromým životem muslimů.

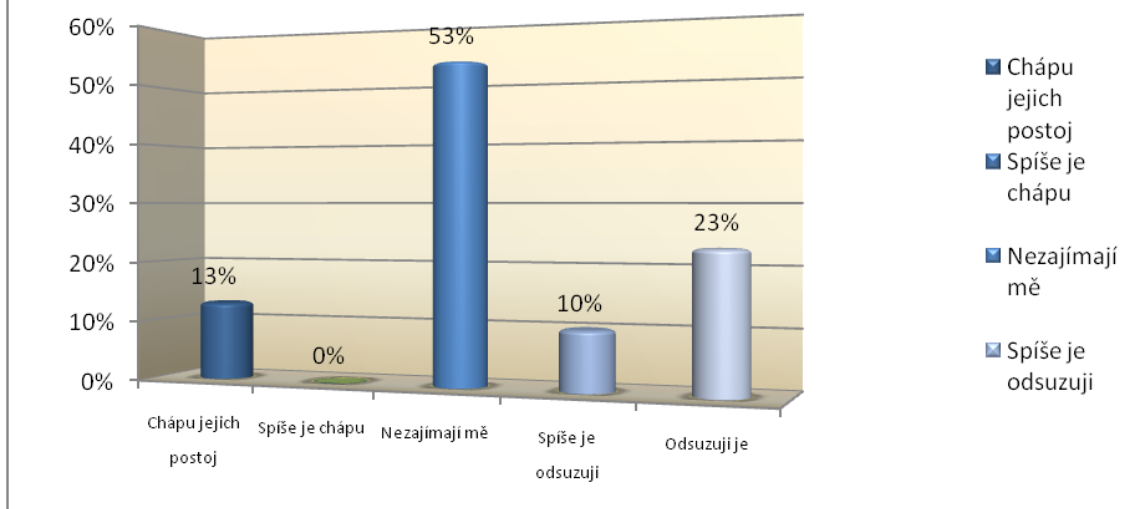

Otázka zjišťovala povědomí české veřejnosti o stavu islámské komunity v ČR. 12 (40%) odpovědělo že má povědomí a 18 (60%) povědomí nemá. K otázce byl dán prostor v případě kladných odpovědí. Nejčastěji byl v odpovědích zmiňován představený Brněnské mešity Lukáš Větrovec a jeho kontroverzní projevy, například v médiích prezentované fotografie Větrovce se zbraní v ruce uvnitř mešity.

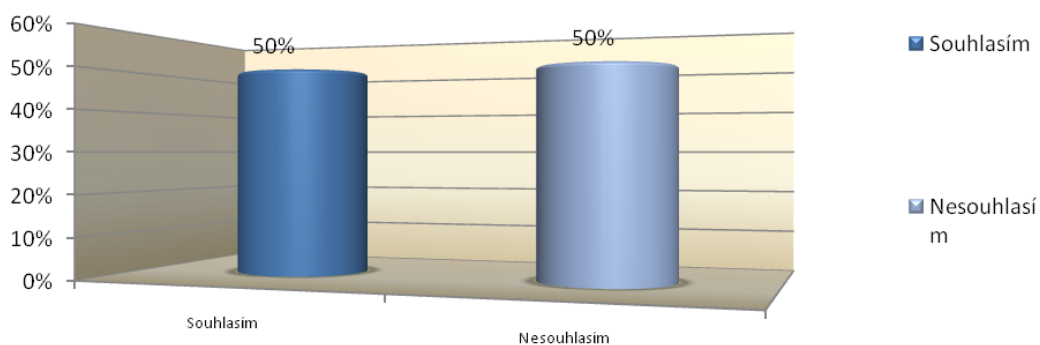
Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, 3 (10%) respondentů odpovědělo, že mají pozitivní postoj, 4 (13%) má postoj spíše pozitivní, žádný postoj má 11 (36%), spíše negativní má 10 (33%) a čistě negativní postoj mají 2 (6%). Z odpovědí vyplývá, že česká veřejnost zaujímá vůči muslimským komunitám působícím v ČR postoj žádný až spíše negativní. Z otázky nebylo možné určit závislost odpovědi na věku a vzdělání respondentů.

Otázka č.11 Co si myslíte o českých občanech, kteří přijali islám za své náboženství?

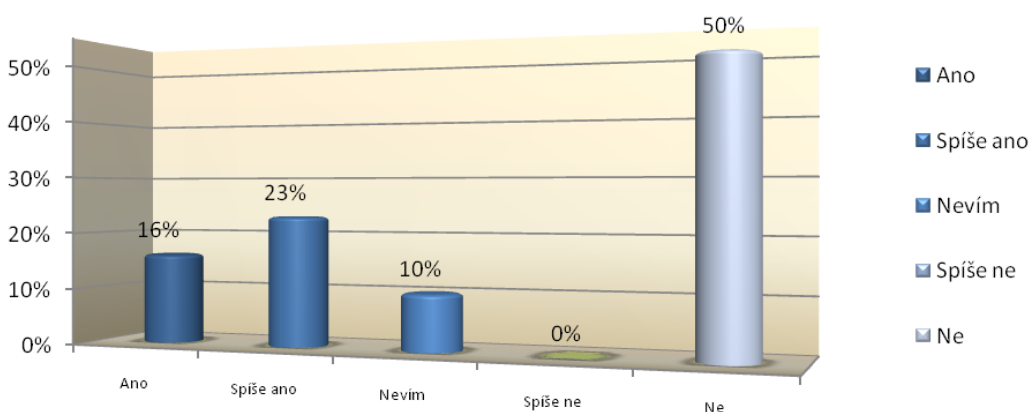
Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, 4 (13%) chápe postoj těchto lidí, 16 (53%) se o tyto spoluobčany nezajímá, 3 (10%) je spíše odsuzuje a 7 (23%) zaujímá postoj čistě negativní a tyto lidi odsuzuje. Z průzkumu vyplynulo, že čistě negativní postoj k Čechům, kteří přijali islám za své náboženství, se negativně staví převážně respondenti starší 40 let.

Otázka č.12 Co si myslíte o nasazení vojáků v cizích zemích ve válečných konfliktech muslimských států?

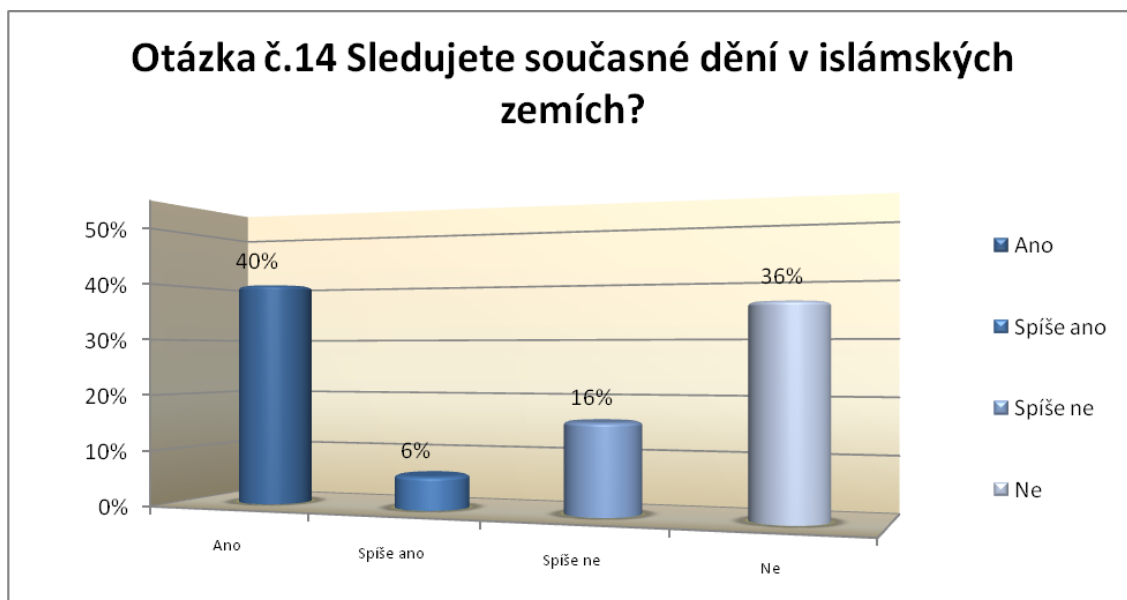
Otázka nabídla možný výběr dvou diferenciovaných odpovědí, z nichž 15 (50%) souhlasí a 15 (50%) nesouhlasí. Otázka nepodala jasnou odpověď, zda česká populace souhlasí či nesouhlasí s nasazením vojáků v islámských zemích. Toto aktuální téma zůstává dále otevřené.

Otázka č.13 Myslíte si, že islám má budoucnost v moderních dějinách západní civilizace?

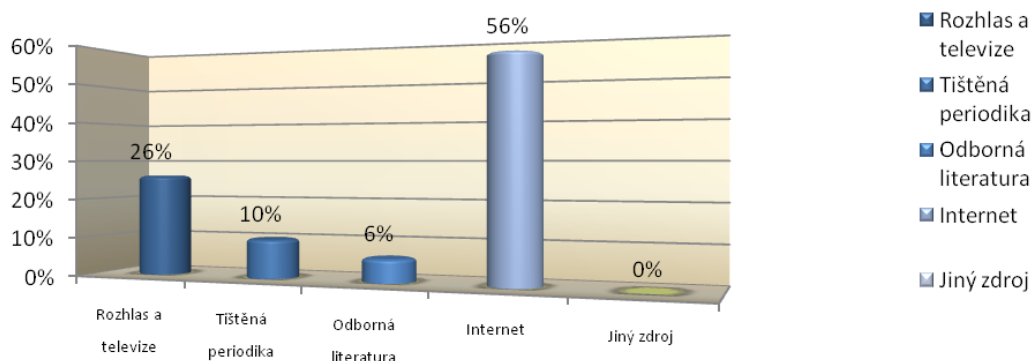
Otázka nabídla možný výběr pěti diferenciovaných odpovědí, otázka měla najít odpověď, zda může mít východní náboženství budoucnost v budoucích dějinách a moderní době. 5 (16%) odpovědělo ano, 7 (23%) spíše ano, 3 (10%) neví a 15 (50%)

odpovědělo jasné ne. Z průzkumu vyplynul jasně odmítavý postoj k islámu jako budoucímu náboženství v západní Evropě.

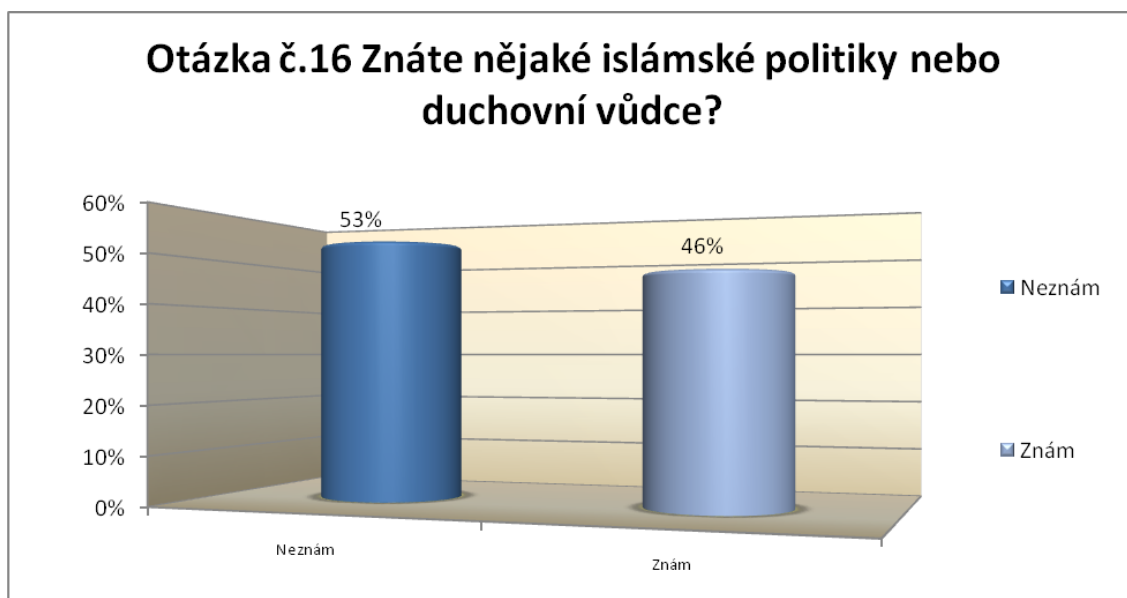

Otázka nabídla možný výběr čtyři diferenciované odpovědi, cílem otázky bylo zjistit, zda dotazovaní sledují dění v islámských zemích. 12 (40%) odpovědělo ano, 2 (6%) spíše ano, 5 (16%) spíše ne a 11 (36%) dění v islámských zemích nesleduje. Z průzkumu vyplynulo, že se o dění v islámských zemích zajímají respondenti s vyšším stupněm vzdělání. Dotazovaní s nižším stupněm vzdělání ve většině případů odpovídali negativně.

Otázka č.15 Odkud se k vám nejčastěji dostávají informace o dění v islámských zemích či komunitách?

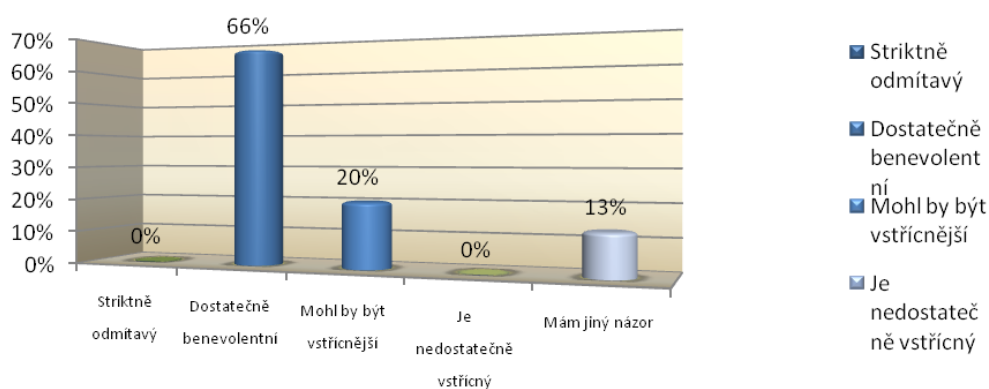

Otázka nabídla možný výběr pěti druhů médií s vlastní odpovědí. 8 (26%) rozhlas a televize, 3 (10%) tisk a tištěná periodika, 2 (6%) odborná literatura, 17 (56 %) uvedlo jako hlavní zdroj informací internet, jiný zdroj nebyl uváděn. Z odpovědí vyplývá, že internet vede hlavní úlohu v podávání informací z islámského světa pro českou populaci. Dle vyhodnocení průzkumu dále vyplynulo, že internet využívají respondenti mladší 30 let a s vyšším stupněm vzdělání. Respondenti vyššího věku a s nižším stupněm vzdělání, využívají jako hlavní zdroj informací rozhlas a televizi. K odborné literatuře se přihlásili dva respondenti vysokoškolského vzdělání.

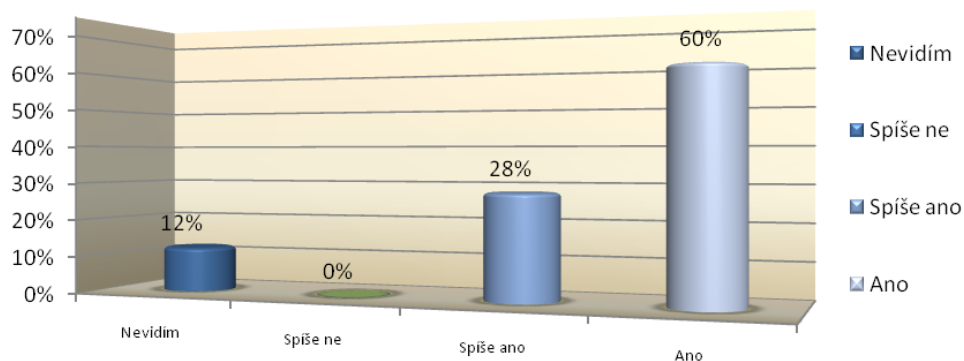
Otázka nabídla možný výběr dvou možných odpovědí s možností rozvinutí kladné odpovědi. Otázka zjišťuje znalosti dotazovaných o osobnostech, které ovlivňují dění v islámských zemích. 16 (53%) nezná a 14 (46%) zná. V dotazníku se nejčastěji objevovala jména Ajatoláha Chomejního, Jásira Arafata, Usámy bin Ládina, Ahmadínežád a Muhammed Mulláh Umar. Z výše jmenovaných je zřejmé, že jsou to známé osobnosti spíše spojované s radikálním islamismem a terorismem.

Otázka č.17 Co si myslíte o přístupu západních zemí vůči islámským přistěhovalcům?

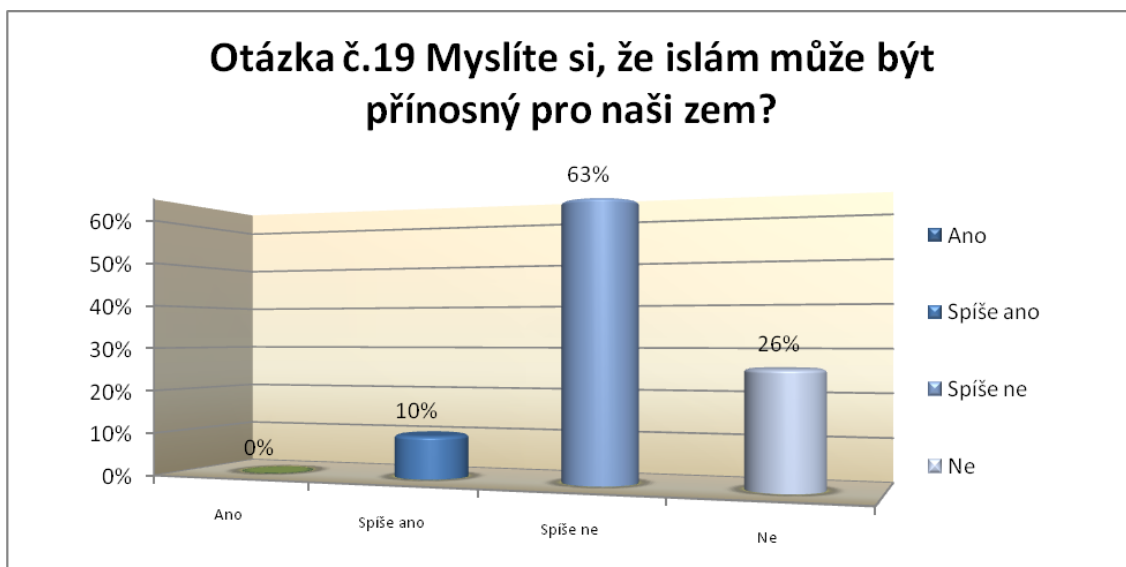

Otázka zjišťovala jak vnímá česká veřejnost přístup západoevropských zemí vůči islámským přistěhovalcům, zda jako benevolentní nebo odmítavý. 20 (66%) dotazovaných vnímá přístup jako dostatečně benevolentní, 6 (20%) si myslí, že by mohl být vstřícnější a 4 (13%) má na věc jiný názor. V otázce byl dán prostor k vyjádření svého vlastního názoru. Z odpovědí je patrné, že čeští občané bez rozdílu věku a vzdělání vnímají přístup západoevropských zemí vůči islámským přistěhovalcům jako dostatečně benevolentní. Objevily se příspěvky o přehnané toleranci k projevům otevřené nenávisti islámských fundamentalistů vůči hostitelským zemím.

Otázka č.18 Vidíte nějaký rozdíl mezi západní a islámskou kulturou?

Otázka nabídla možný výběr čtyř diferenciovaných odpovědí. Otázka zjišťuje, do jaké míry si dotazovaní uvědomují odlišnost dvou kultur a zda jsou schopni některé vyjmenovat. 4 (12%) dotazovaných odpovědělo negativně, rozdílnost v kulturách nevidí. 8 (28%) spíše vidí a 18 (60%) odpovědělo pozitivně a rozdíly vidí. Otázka dala možnost volného vyjádření v případě kladné odpovědi. Objevovaly se názory odkazující na odlišný historický vývoj obou kultur, odlišný přístup k ženám, k rovnoprávnosti, právnímu i politickému uspořádání a odlišné mentalitě. Rozdíly mezi oběma kulturami vnímají stejně respondenti různých úrovní vzdělání i věkových kategorií.

Otázka nabídla možný výběr čtyř diferenciováných odpovědí, zjišťovala postoj dotazovaného k možnému přínosu islámského náboženství. 3 (10%) odpovědělo, že spíše ano, 19 (63%) odpovědělo, že spíše ne a 8 (26%) odpovědělo jasné ne. Žádný z dotazovaných nevidí přínos v islámu pro naši zem. Nejvíce odpovědí bylo spíše negativních. V odpovědích nebylo rozdílu ve vzdělání ani ve věkových kategoriích.

3.0.3 Potvrzené a nepotvrzené hypotézy dle výsledků dotazníkového šetření

Hypotéza 1:

Čeští občané se orientují v základních pojmech o islámském náboženství a sledují dění v islámském světě. Zároveň pocítují hrozbu z radikálního islamismu a fundamentalismu praktikovaného muslimy v západních zemích Evropy. Jejich postoj nelze označit za zcela negativní.

Hypotéza 2:

Odmítání a negativní přístup k islámu v některých bodech je ovlivněn především informacemi z masmédií. Religiózní příslušnost nemá vliv na odmítání islámu.

To dokládá, že praktikované víry a náboženství u nás nejsou založeny militantně ani fundamentalisticky. Respondenti mladšího věku a s vyšším stupněm vzdělání vnímají danou problematiku vstřícněji také díky větší míře informovanosti.

Hypotéza 3:

Neznalost a nedostatek informací z islámského světa zcela jistě ovlivňuje celkové vnímání a přístup české populace.

Hypotéza4:

Islamismus ve své radikální podobě považuje naprostá většina respondentů za vážnou hrozbu pro demokratický stát.

ZÁVĚR

Přední odborníci a politologové na islám se shodují, že nelze klást rovnítko mezi islám a islamismus, a mezi muslimy a islamisty. Islamismus se v obecném smyslu vztahuje k politickému využití islámu, kdy ovlivňuje politické a vládní uspořádání. V tomto případě se jedná o ztotožnění islamismu s politickým islámem včetně jeho reformních demokratických směrů.

V užším pojetí se islamismus vztahuje k nedemokratickému zneužití islámského náboženství k politickým cílům. V tomto případě jde o požadavky podřízení veškerého veřejného i soukromého života, dogmatickým výkladům práva šaría a nastolení nedemokratického politického panství. V tomto směru jde o ztotožnění islamismu s islámským extremismem.

V současné Evropě žije asi patnáct milionů muslimů a my si stále častěji klademe otázku, zda se máme islámu bát. Jednoznačnou odpověď nenalezneme, ale dá se říct, že o nic víc ani méně než jakéhokoliv náboženství, nebo politické ideologie. Strachem a obavami se mohou vyvolat nepředvídané i negativní reakce. V zásadě platí, že pokud nebudeme islám přehlížet a vyhýbat se mu a budeme komunikovat s muslimy, strach a neznalost se budou úměrně zmenšovat.

Rád bych zde uvedl příklad. Můj soused je původem z Bosny, je muslim a žije zde již řadu let. Jediným rozdílem od Českého obyvatele je drobný přízvuk v jeho řeči. Nepamatuji si, že by se někdy choval nepřátelsky, měl nějaké islamistické či fundamentalistické projevy, nebo se vůbec kdy zmínil na téma náboženství.

Všechna světová náboženství směřují ke společnému cíli, ale cesty k němu jsou různé. Zde vidím příčinu rozepří a to platí nejen mezi náboženstvím, ale i v různých odvětvích lidského života. Mínění lidí je dnes ve značné míře ovlivňováno masmédií, které nejsou nezávislé, a proto by se lidé měli nad těmito informacemi více zamýšlet.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých knižních zdrojů

1. HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 362 s. ISBN 978-80-7380-137-3.
2. MAITAH, Mansoor. *Politická a ekonomická kultura islámu na Blízkém východě*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 210 s. ISBN 978-80-7357-589-2.
3. BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus: střet civilizací, nebo dialog kultur?*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 188 s. Politologická řada; sv. č. 13. ISBN 80-85959-96-8.
4. DENNY, Frederick Mathewson. *Islám a muslimská obec*. V českém jazyce vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. 194 s. Náboženské tradice světa; 5. Obzor; sv. 47. ISBN 80-7260-088-5.
5. MÜLLER, Zdeněk. *Islám a islamismus: dilema náboženství a politiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 256 s. Novověk; sv. 7. ISBN 978-80-200-1818-2. Dostupné také z: <http://eknihy.nkp.cz/search/handle/uuid:c542111f-e38d-11e0-8377-001e4ff27ac1>.
6. ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-87029-19-0.
7. MÜLLER, Zdeněk. *Svaté války a civilizační tolerance*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005. 131 s. Průhledy. ISBN 80-200-1355-5.
8. LHOŤAN, Lukáš. *Islám a islamismus v České republice*. 1. vyd. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011. 116 s. ISBN 978-80-904932-1-6.
9. KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 5. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 292 s., [16] s. obr. příl. ISBN 978-80-7021-925-6.
10. PETERS, Benedikt. *11. září - Islám a křesťanství*. Příbor: František Pavelka, ©2003. 40 s. ISBN 80-239-1046-9.
11. KOVÁCS, Attila. *Alláhovi bojovníci: vizuální kultura islámskeho radikalizmu*. 1. vyd. Bratislava: Chronos, 2009. 363 s. Religionistická knižnica; zv. 6. ISBN 978-80-89027-29-3.
12. HUSAJNÍ, Safija a MASTO, Raffaele. *A zemřeš ukamenováním*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2005. 170 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-249-0508-6.
13. *Džihád*. 1. vyd. Praha: Islámská nadace v Praze v nakl. NÚR - Fethi Ben Hassine Mnasria, 2006. 51 s. ISBN 80-903196-5-3.

14. BAHBOUH, Charif, FLEISSIG, Jiří a RACZYŃSKI, Roman. *Encyklopedie islámu*. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 2008. 366 s. ISBN 978-80-86149-48-6.

Seznam použitých internetových zdrojů

Mediaislam.cz Informační server o dění v islámském světě (online) 2013 Dostupné z:
<http://www.mediaislam.cz>

Wikipedie.org Všeobecná naučná internetová encyklopedie (online) 2013 Dostupné
http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

<http://www.blisty.cz/art/38111.html>- deník o všem, o čem se v České republice příliš
nemluví ISSN 1213-1792

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Věk zúčastněných respondentů.....	49
Graf č. 2 Vzdělání zúčastněných respondentů.....	50
Graf č. 3 Co víte o islámu?.....	51
Graf č. 4 Víte, co je to islamismus?.....	52
Graf č. 5 Co vám vadí na islámu?.....	53
Graf č. 6 Myslíte si, že islám je pro nás jako demokratický stát nebezpečný?.....	54
Graf č. 7 V čem cítíte hrozbu islámského světa vůči západní civilizaci?.....	55
Graf č. 8 Byli byste ochotni žít vedle muslima?.....	56
Graf č. 9 Jste-li věřící, cítíte nějakou zášť vůči jinověrcům?.....	57
Graf č. 10 Co víte o právu Šaría?.....	58
Graf č. 11 Jaké máte povědomí o islámské komunitě v ČR?.....	59
Graf č. 12 Jaký je váš postoj k těmto komunitám?.....	60
Graf č. 13 Co si myslíte o českých občanech, kteří přijali islám za své náboženství?.....	61
Graf č. 14 Co si myslíte o nasazování vojáků cizích zemí ve válečných konfliktech cizích států (Afghánistán, Irák)?.....	62
Graf č. 15 Myslíte si, že islám má budoucnost v moderních dějinách západní civilizace?.....	62
Graf č. 16 Sledujete současné dění v islámských zemích?.....	63
Graf č. 17 Znáte nějaké islámské politiky, nebo duchovní vůdce?.....	64
Graf č. 18 Co si myslíte o přístupu západních zemí vůči islámským přistěhovalcům?.....	65
Graf č. 19 V čem vidíte hlavní příčinu rozkolu mezi západní a islámskou kulturou?.....	66
Graf č. 20 Odkud se k vám dostávají informace o dění v islámském světě či komunitách?.....	67
Graf č. 21 Myslíte si, že může být islám přínosný pro naši zem?.....	68

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Antonín Svoboda, DiS.

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: prezenční

Název práce: Nebezpečí islamismu pro demokratický stát

Rok: 2013

Počet stran textu: 61

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 6

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 8

Počet internetových zdrojů: 3

Vedoucí práce: Doc. Ing. Štefan Danics Ph.D.